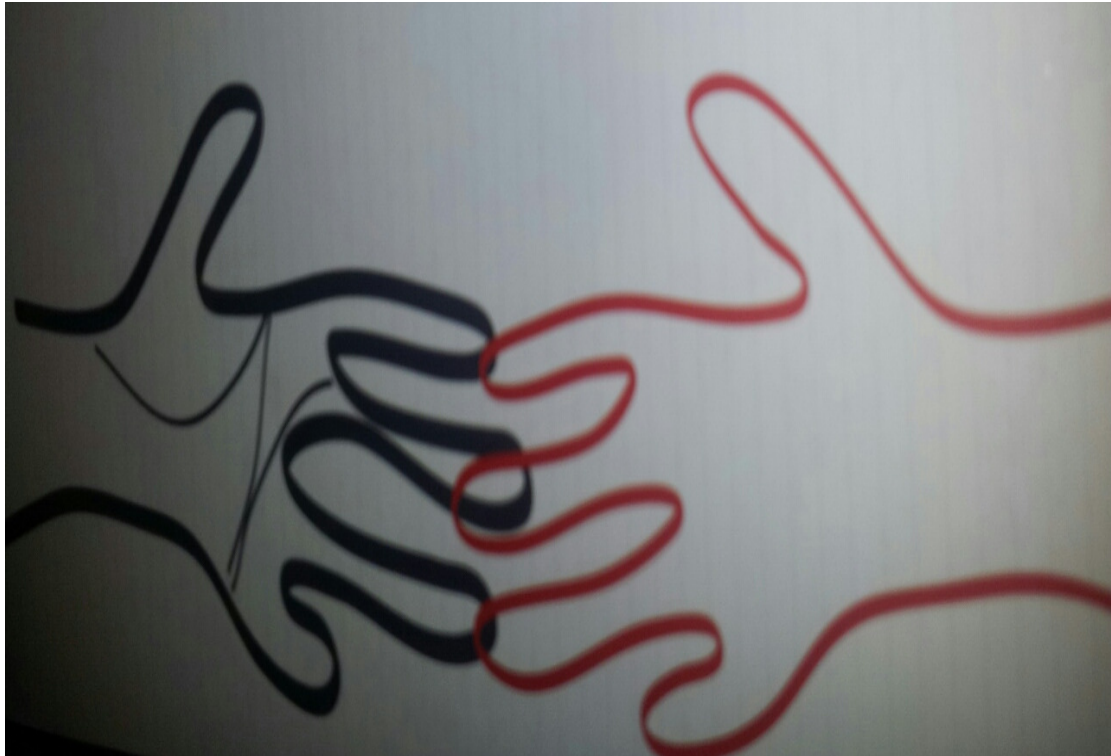

Τ.Ε.Ι. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΗ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΛΕΝΗ ΜΟΥΣΤΑΚΑ Α.Μ:14247

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΡΙΝΕΑ ΑΜ:14627

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΔΙΔΑΚΤΩΡ: ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2015

**«Μα επιτέλους, τι είναι αυτό
που μεταμορφώνεται σε σωματικό πόνο;
Με προσοχή θα απαντήσουμε:
κάτι που θα μπορούσε και θα έπρεπε
να γεννήσει έναν ψυχικό πόνο»**

Freud

Περιεχόμενα	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
1.1 Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	7
1.2 ΟΡΙΣΜΟΣ Μ.Κ.Ο.....	10
1.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	12
1.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΜΚΟ ΣΗΜΕΡΑ	14
1.5 Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΜΚΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
2.1 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΜΚΟ ΣΗΜΕΡΑ	17
2.2 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΚΟ	18
2.3 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΚΟ.....	20
2.4 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ.....	21
2.5 ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΚΟ	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
3.1 ΚΕΘΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ)	24
3.2 ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ (ΜΚΟ στο Νομό Χανίων)	25
3.3 ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ.....	28
3.4 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ ΟΥΣΙΩΝ	30
3.5 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	31
3.6 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
4.1 ΤΡΟΠΟΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ.....	35
4.2 ΜΕΙΩΣΗ ΒΛΑΒΗΣ & ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ.....	36
4.3 ΨΥΧΙΚΗ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗ	37
4.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
5.1 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΡΗΡΙΞΗ	40

5.2 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ- ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ	41
5.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ.....	42
5.4 ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	46
5.5 ΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	
6.1 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ	48
6.2 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	49
6.2 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ IC&RC –ΣΚΟΠΟΙ.....	50
6.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ-ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	51
6.4 ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΚΑΜΠΑΝΙΕΣ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	
7.1 ΤΡΟΠΟΙ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΕΘΕΑ-ΑΡΙΑΔΝΗ	56
ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΩ;	56
7.2 ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ-ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ.....	57
7.3 ΔΩΡΕΕΣ –ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	59
7.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΟΥ 2015	60
7.5 ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ & ΧΡΩΜΑ.....	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	
8.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	66

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας είναι να αναδείξει τον σημαντικό ρόλο του ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ στον νομό των Χανίων, καθώς και τον μεγάλο αριθμό ατόμων που έχει βοηθήσει και συνεχίζει να βοηθάει.

Η οικονομική κρίση, η ανεργία, η αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων είναι το έδαφος όπου ευδοκιμούν τα προβλήματα ψυχικής υγείας, οι εξαρτήσεις και ο κοινωνικός αποκλεισμός. Την ίδια λοιπόν στιγμή συρρικνώνονται οι υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και εκτείνονται τα προβλήματα των οργανισμών.

Κάτω από αυτές λοιπόν τις δύσκολες συνθήκες το ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ παρέχει υπηρεσίες για την πρόληψη, θεραπεία, κοινωνική επανένταξη, εκπαίδευση και έρευνα στον τομέα των εξαρτήσεων, μέσα από ένα δίκτυο 100 μονάδων, οι οποίες προσφέρουν δωρεάν υπηρεσίες σε 21 πόλεις και τα περισσότερα σωφρονιστικά καταστήματα της χώρας μας.

Παράλληλα το ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ προσπαθεί να παρακολουθεί στενά τις νέες κοινωνικές ανάγκες που γεννά η οικονομική κρίση και να προσαρμόζει τη στρατηγική του στα καινούργια δεδομένα. Διατηρώντας ένα υψηλό επίπεδο υπηρεσιών και προσωπικού βοηθώντας με αυτό τον τρόπο όσους το έχουν ανάγκη.

Επίσης στην συγκεκριμένη εργασία θεωρήθηκε απαραίτητο η παρουσίαση κάποιων στατιστικών στοιχείων για να δείξουμε το μέγεθος των ανθρώπων που συμμετείχαν είτε στα προγράμματα του ΚΕΘΕΑ είτε ζήτησαν βοήθεια ανά έτος και συγκεκριμένα για ποιο θέμα.

Αναμφισβήτητα λοιπόν το ΚΕΘΕΑ αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κέντρα θεραπείας εξαρτημένων ατόμων που διαθέτει η χώρα μας και πρέπει να είμαστε υπερήφανοι για αυτή την προσπάθεια που καταβάλλουν κάθε μέρα οι εργαζόμενοι του στον κάθε 'εξαρτημένο'.

Κατά την διάρκεια της ενασχόλησης με την πτυχιακή εργασία, είχαμε μια πιο άμεση επικοινωνία και με τους υπεύθυνους του ΚΕΘΕΑ αλλά και με τους ίδιους τους εξαρτημένους, καθώς πέρα από την διαδικτυακή έρευνα και την ανεύρεση πληροφοριών μέσα από προσωπικές σημειώσεις καθηγητών μας, πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στα ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ αλλά και στις Αγροτικές φυλακές της Αγυιάς. Στα ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, όπου στεγάζονται στο κέντρο της πόλης των Χανίων, συνομιλήσαμε με τον υπεύθυνο και τους εθελοντές και παράλληλα μας έγινε ξενάγηση στους χώρους όπου πραγματοποιούνται οι δραστηριότητες του προγράμματος. Τέλος, μας δόθηκε μεγάλος όγκος πληροφοριών σε μορφή ενημερωτικών εντύπων από όπου και αντλήσαμε υλικό που καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της πτυχιακής εργασίας. Στις Αγροτικές Φυλακές της Αγυιάς, ήρθαμε σε επαφή με τις εργαζόμενες της κοινωνικής υπηρεσίας του σωφρονιστικού καταστήματος, οι οποίες μας ανέφεραν προσωπικές τους εμπειρίες από την συναναστροφή τους με τους κρατούμενους-εξαρτημένους, ενώ παράλληλα μας εξέφρασαν και την άποψή τους για την ορθή ή μη λειτουργία του προγράμματος, εντός των φυλακών. Έπειτα συνομιλήσαμε με δύο κρατούμενους που συμμετέχουν στις καθημερινές δραστηριότητες του ΚΕΘΕΑ και η συζήτησή μας, εστίασε στο μέλλον και στο αν υπάρχει πιθανότητα να συνεχίσουν να συμμετέχουν στις δραστηριότητες του προγράμματος και μετά την αποφυλάκισή τους. Παρακολούθησαμε επίσης, μία ημερίδα, με θέμα τις εξαρτήσεις και τους έφηβους. Διοργανωτής ήταν το ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ και η συγκεκριμένη ημερίδα έλαβε χώρα στο ΜΑΙΧ (Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων). Τέλος, επιχειρήσαμε να έρθουμε σε επαφή με τις Δικαστικές Φυλακές Χανίων, στις οποίες βρίσκεται μεγάλη μάζα κρατουμένων που απασχολούνται σε καθημερινή βάση στο πρόγραμμα του ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ. Έγιναν οι απαραίτητες διαδικασίες, αλλά δυστυχώς κάτι τέτοιο δεν ήταν εφικτό, καθώς τα μέτρα ασφαλείας εκεί είναι πιο αυστηρά.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε για αυτή την άψογη συνεργασία τους :την εθελόντρια κ. Νεκταρία, τον υπεύθυνο κ. Γιώργο, την ψυχολόγο κ. Ελένη Τσόντου αλλά και την κοινωνική λειτουργός κ. Ζωή Χατζή.

Όσον αφορά τις συνεντεύξεις που πήραμε ήταν ιδιαίτερη τιμή που μιλήσαμε με τους κρατούμενους Γ.Σ και τον Θ.Π, για ευνόητους λόγους δεν μπορούμε να πούμε τα ονόματά τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Η έννοια της κοινωνίας των πολιτών «εκτείνεται σε έναν ευρύ δημόσιο χώρο από το κατώφλι του σπιτιού κάθε νοικοκυριού μέχρι τα κράσπεδα της εισόδου των κυβερνητικών κτιρίων». Είναι δηλαδή μια έννοια με αρκετά ευρύ περιεχόμενο και χωρίς έναν καθολικής αποδοχής ορισμό που συμπεριλαμβάνεται διαφορετικές και συχνά αντιμαχόμενες οργανώσεις και φορείς που κινητοποιούνται σε τοπικό ή διεθνές επίπεδο για την προώθηση κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων.¹

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι το ζήτημα της κοινωνίας πολιτών και η δράση των ΜΚΟ αποτελεί ένα από τα περισσότερα συζητημένα θέματα της τελευταίας δεκαετίας στο χώρο των κοινωνικών επιστημών².

Στον σύγχρονο κόσμο το θέμα της κοινωνίας των πολιτών αποτελεί ένα από τα κυρίαρχα ζητήματα των αρχών του 21αίωνα. Στο δυτικό κόσμο, η συσχέτιση απονομιμοποίηση της παραδοσιακής πολιτικής που εκφράζεται μέσα από τα κόμματα, επανάφερε το θέμα της κοινωνίας των πολιτών ως έναν τρόπο ανανέωσης της δημόσιας ζωής.

Ο Ερνεστ Γκέλνερ³ μας πληροφορεί ότι «η Κοινωνία Πολιτών είναι ένα σύνολο ποικίλων μη κυβερνητικών θεσμών αρκετά ισχυρών ώστε να αντισταθμίζουν το κράτος και που ενώ δεν το εμποδίζουν να εκπληρώσει το ρόλο του ως εγγυητή της ειρήνης και διαιτητή μεταξύ μεγάλων συμφερόντων, μπορούν ωστόσο να το εμποδίσουν να κυριαρχήσει και να εκμηδενίσει το υπόλοιπο της κοινωνίας»⁴.

Όπως διαφαίνεται από τα ανώτερα η Κοινωνία των Πολιτών στην χώρα μας είναι ακόμη σε αναπτυσσόμενη φάση, ανεπαρκώς οργανωμένη και σε ρόλο πολύ υποδεέστερο σε σχέση με την κρατική εξουσία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η δράση

¹ Κ. Συρακούλης, Α.Αφουξενίδης, 2008, Η δυναμική και τα όρια της κοινωνίας των πολιτών, Αθήνα, Εκδόσεις Προπομπός

² Κ. Συρακούλης, Α.Αφουξενίδης, 2008, Η δυναμική και τα όρια της κοινωνίας των πολιτών, Αθήνα, Εκδόσεις Προπομπός.

³ Ε. Γκέλνερ: «Η κοινωνία των πολιτών και οι αντίπαλοί της», σελ. 48. Ο Ερνεστ Γκέλνερ ήταν Βρετανικά-Γσεχικής φιλόσοφος και κοινωνικός ανθρωπολόγος.

⁴ Κοινοτισμός –Κοινωνία των πολιτών-Κοινωνική Οικονομία. Τεύχος 1, Τελευταία πρόσβαση στις 2012, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.komep.gr>

της να έχει περιορισμένο αντίκτυπο, αν και αναπτύσσει συχνά διάλογο με το κράτος αλλά και τον ιδιωτικό τομέα.⁵

Οι οργανώσεις του τρίτου τομέα⁶ οι οποίες δεν προσβλέπουν σε οποιοδήποτε κέρδος, στοχεύουν στην ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών. Η κοινωνική οικονομία⁷ κινητοποιείται και ενισχύεται σημαντικά από αυτή τη δράση, ενώ το κοινωνικό κεφάλαιο που απορρέει ανατροφοδοτεί την κοινωνία πολιτών που γίνεται όλο και πιο αποτελεσματική στην επιδίωξη ενός συγκριτικού πλεονεκτήματος στα πλαίσια της ανάπτυξης των κοινωνικών δικτύων⁸.

Η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών περιλαμβάνει:

- τους κοινωνικούς εταίρους,
- τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των κοινωνικό-οικονομικών κύκλων που δεν είναι κοινωνικοί εταίροι με τη στενή έννοια του όρου,
- τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι οποίες ενώνουν τους πολίτες για έναν κοινό στόχο όπως π.χ. οι οργανισμοί προστασίας του περιβάλλοντος και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι ενώσεις καταναλωτών, οι φιλανθρωπικές οργανώσεις, οι οργανώσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης κ.λπ. Στην κοινωνία των πολιτών συγκαταλέγονται επίσης εθνικές πλατφόρμες Μ.Κ.Ο., όπως η Ελληνική Πλατφόρμα ΜΚΟ για την Ανάπτυξη και η Ομοσπονδία Εθελοντικών Μ.Κ.Ο. Ελλάδας .
- τις οργανώσεις της βάσης (δηλαδή τις οργανώσεις των οποίων τα μέλη προέρχονται από το κέντρο και από τη βάση της κοινωνίας και των οποίων οι στόχοι εξαρτώνται από αυτά τα μέλη), π.χ. τα κινήματα νέων, τις ενώσεις υπέρ της οικογένειας και όλες τις οργανώσεις συμμετοχής των πολιτών στον τοπικό και δημοτικό βίο,

⁵ Sotiropoulos D, and Karamagioli E, Greek civil society:the long way to maturity (2005) – CIVICUS civil society index shortened assessment tool report for the case of Greece,2006, σελ.55. Διαθέσιμο στο URL:

http://gr.boell.org/sites/default/files/uploads/2014/11/arthro_koinonia_ton_politon.pdf

⁶ Η κοινωνική πολιτική και το κράτος πρόνοιας συνδέθηκαν άμεσα με το <φαινόμενο> τρίτος τομέας κατά το δεύτερο μισό του 20 αιώνα και ιδιαίτερα τις τελευταίες δυο δεκαετίες. Η αντίστροφη μέτρηση για την αποτυχία του κρατικού παρεμβατισμού και η ολοκληρωτική νίκη των καπιταλιστικών προνομιακών συστημάτων ανά τον κόσμο, μέσω της επονομαζόμενης <κρίσης του κράτους πρόνοιας>, έδωσαν νέες κατευθύνσεις στον τρίτο τομέα. Μεταξύ του κράτους και της οικονομίας, ένας τρίτος τομέας εξελίχθηκε κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '80 ως ένα νέο θέμα της κοινωνικής πολιτικής.

⁷ Η κοινωνική οικονομία αναφέρεται κυρίως στις κοινωνικές επιχειρήσεις που είναι μέρη του τρίτου τομέα και δραστηριοποιούνται σε τοπικό επίπεδο και βασίζεται σε αρχές που αφορούν κυρίως τις ανάγκες των ατόμων. Ουσιαστικό στοιχείο είναι η συνεργασία, η αλληλεξάρτηση και η ενεργή συμμετοχή των πολιτών στην κοινωνική ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων(συνεταιρισμοί, εταιρείες αλληλοβοήθειας, εθελοντικές ενώσεις, μη κυβερνητικά-μη κερδοσκοπικά ιδρύματα).

⁸ Α.Στραβοσκούφης, 2010, Μη κυβερνητικές οργανώσεις ΜΚΟ, Φάκελος σημειώσεων μαθήματος .

- τις θρησκευτικές κοινότητες⁹.

Οι οργανώσεις του τρίτου τομέα στοχεύουν στην ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών. Οι πιο συνηθισμένες οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στα πλαίσια της κοινωνίας πολιτών και τις συναντάς σε πολλές χώρες είναι μεταξύ άλλων¹⁰:

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ
Μη κερδοσκοπικές οργανώσεις
Εθελοντικές Οργανώσεις
Μη κυβερνητικές Οργανώσεις
Διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
Οργανώσεις της Κοινωνίας Πολιτών
Άτυπες Οργανώσεις
Ανεξάρτητες Οργανώσεις
Ομάδες Αυτοβοήθειας
Περιβαλλοντικές Οργανώσεις
Οργανώσεις Λαϊκής Βάσης
Συνδικάτα
Συνεταιριστικές Οργανώσεις
Οργανώσεις Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Καταναλωτικές Οργανώσεις
Γυναικείες Οργανώσεις
Νεανικές Οργανώσεις
Γειτονικές ή Κοινοτικές Οργανώσεις
Θρησκευτικές Οργανώσεις
Ακαδημαϊκές Οργανώσεις
Οργανώσεις Ερευνητικού Χαρακτήρα
Οργανώσεις Βάσεις
Οργανώσεις Αυτοχθόνων

Η ερευνητική κοινότητα προκειμένου να αποφύγει τα σφάλματα της ταξινόμησης αλλά και τους εννοιολογικούς περιορισμούς, τις περισσότερες από αυτές τις οργανώσεις τις αποκαλεί Μη Κυβερνητικές. Ωστόσο και εκεί υπάρχουν ταξινομικά

⁹ Η έννοια της κοινωνίας των πολιτών , Υπουργείο Εξωτερικών. Τελευταία πρόσβαση στις 10-12-2012, Διαθέσιμο στο: <http://www.hellenicaid.gr>

¹⁰ Α.Στραβοσκούφης, 2010, Μη κυβερνητικές οργανώσεις ΜΚΟ, Φάκελος σημειώσεων μαθήματος.

προβλήματα που κυρίως έχουν να κάνουν με την ταυτότητα των υπηρεσιών των ΜΚΟ αλλά και με τον ουσιώδη προσανατολισμό¹¹.

1.2 ΟΡΙΣΜΟΣ Μ.Κ.Ο

Οι ΜΚΟ ορίζονται από την Παγκόσμια Τράπεζα ως «ιδιωτικοί οργανισμοί που ασκούν δραστηριότητα για να απαλύνουν τον πόνο, να προωθήσουν τα συμφέροντα των φτωχών, την προστασία του περιβάλλοντος, την παροχή βασικών κοινωνικών υπηρεσιών, ή αναλαμβάνουν την ανάπτυξη της κοινότητας». Η χρήση του όρου ΜΚΟ ποικίλλει από χώρα σε χώρα, για παράδειγμα ο όρος ΜΚΟ χρησιμοποιείται συνήθως για τις εγχώριες οργανώσεις της Αυστραλίας που αναφέρονται στις Ηνωμένες Πολιτείες ως Μη κερδοσκοπικός οργανισμός¹² ο όρος «μη κυβερνητική οργάνωση» δεν έχει γενικά αποδεκτό νομικό ορισμό. Σε πολλές δικαιοδοσίες, αυτοί οι τύποι οργάνωσης ονομάζονται «οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών» ή αναφέρονται με άλλα ονόματα.

Πρώτη φορά ο όρος αναφέρθηκε στο άρθρο 71¹³ του Καταστατικού Χάρτη του Ο.Η.Ε. Ωστόσο, ακριβής ορισμός του όρου ΜΚΟ δεν προβλέπεται από τον Καταστατικό Χάρτη του Ο.Η.Ε. Στις μέρες μας, ο όρος ΜΚΟ αναφέρεται σε μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, που στηρίζονται κυρίως στην ιδιωτική πρωτοβουλία και είναι ανεξάρτητες από τα κράτη¹⁴. Τα τελευταία χρόνια ο όρος χρησιμοποιείται για κάθε κοινωφελή οργάνωση η οποία δεν ανήκει στο κράτος.

Ο όρος <μη κυβερνητική οργάνωση¹⁵> καλύπτει μια τεράστια ποικιλία φορέων, από ενώσεις εθελοντών, φιλανθρωπικά σωματεία και αναπτυξιακούς οργανισμούς, μέχρι κινήματα για την προάσπιση της ειρήνης, την παγκόσμια ασφάλεια και τον αφοπλισμό, την προστασία του περιβάλλοντος και των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Μια μη κυβερνητική οργάνωση μπορεί να είναι μια μη κερδοσκοπική, εθελοντική οργάνωση που παρέχει ανθρωπιστικές ή αναπτυξιακές υπηρεσίες είτε στα μέλη είτε

¹¹ Χ. Φραγκονικολόπουλος, 2007, Ο παγκόσμιος ρόλος των μη κυβερνητικών οργάνωσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης

¹² Βικιπαίδεια, , Ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια, Λήμμα Ορισμός ΜΚΟ, Τελευταία πρόσβαση στις 17-8-2014, Διαθέσιμο στο: <http://el.wikipedia.org/>

¹³ Άρθρο 71: Το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει να συμβουλευεται μη κυβερνητικούς οργανισμούς που ασχολούνται με θέματα της αρμοδιότητάς του. Τέτοιες αποφάσεις μπορούν να αναφέρονται σε διεθνείς οργανισμούς και, όταν το απαιτούν οι περιστάσεις, σε εθνικούς οργανισμούς, ύστερα από συνεννόηση με το ενδιαφερόμενο Μέλος των Ηνωμένων Εθνών.

¹⁴ ΜΚΟ: Μη κυβερνητικές ή Μη Κυβερνούμενες Οργανώσεις, Τελευταία πρόσβαση τις 13-3-2012, Διαθέσιμο στο: <http://maga.gr>

¹⁵ Για να κριθεί μια οργάνωση μη κερδοσκοπική πρέπει α) να είναι επίσημη, β) να προέρχεται από την ιδιωτική πρωτοβουλία και να λειτουργεί αυτόνομα, γ) να μην προβλέπει το καταστατικό της στην διανομή κερδών στα μέλη και δ) να μπορεί να είναι και εθελοντική στο επίπεδο των επιδιωκόμενων στόχων και στο επίπεδο της διοικητικής λειτουργίας.

σε άλλους ανθρώπους σε διεθνές η εθνικό επίπεδο. Μια οργάνωση που ασχολείται με την ριζική αντιμετώπιση των προβλημάτων, προσπαθώντας να βελτιώσει την ποιότητα ζωής¹⁶. Θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε τις ΜΚΟ ως ομάδες, η ενώσεις η κίνημα οι οποίες όμως έχουν κερδοσκοπικό σκοπό, ιδρύονται από ιδιώτες και επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν σε διεθνές, και εθνικό επίπεδο.¹⁷

Ο όρος ΜΚΟ στα ελληνικά αποτελεί μετάφραση του αντίστοιχου όρου στα αγγλικά Non Governmental Organization/NGO, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε το 1945 στον Καταστατικό Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, με σκοπό τη διαφοροποίηση στα δικαιώματα συμμετοχής ανάμεσα στα Εξειδικευμένα Διακρατικά Ινστιτούτα και Διεθνείς Ιδιωτικούς Οργανισμούς.¹⁸

Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις προσφέρουν τη δυνατότητα οικουμενικής συλλογικής ταύτισης και συνείδησης, σε μια εποχή που τα προβλήματα έχουν ήδη αποκτήσει οικουμενικές διαστάσεις¹⁹.

Ειδικότερα, οι ΜΚΟ:

- Στηρίζονται κυρίως στην εθελοντική εργασία ατόμων με ιδιαίτερες ευαισθησίες προς την κοινωνία και το περιβάλλον
- Στηρίζονται στην εκτεταμένη συμμετοχή της νεολαίας
- Τα έσοδα τους βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε χορηγίες
- Οι ανθρώπινοι πόροι τους είναι περιορισμένη και συχνά χρησιμοποιούνται εξωτερικοί πόροι
- Λειτουργούν/προσφέρουν υπηρεσίες κυρίως με projects-project oriented Organizations²⁰

Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, παρά το γεγονός ότι δεν έχουν διεθνή υπόσταση, στηρίζονται στη νομιμοποίηση που τους παρέχει η οικουμενική διάσταση της δράσης τους. Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις συμμετέχουν σε διεθνείς διακυβερνητικές διασκέψεις, και σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν συμβάλει καθοριστικά στη διάδοση και στην εφαρμογή παγκόσμιων κανόνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την

¹⁶ Χ. Φραγκονικολόπουλος, 2007, Ο παγκόσμιος ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης

¹⁷ Διάλεξη Παναγιώτη Ζάννη (καθηγητή και ιδρυτή μη κερδοσκοπικής οργάνωσης «Αθηνά») σχετικά με τα ζητήματα management και διαχείρισης έργων από τις μη κυβερνητικές οργανώσεις.

¹⁸ Εθελοντές Πολιτικής Προστασίας Ν.Φιλαδέλφειας, Τελευταία πρόσβαση στις 22-12-2009, Διαθέσιμο στο: <http://ethelontesnf.blogspot.gr>

¹⁹ Χ. Φραγκονικολόπουλος, 2007, Ο παγκόσμιος ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης

²⁰ ΜΚΟ: Μη κυβερνητικές ή Μη κυβερνούμενες οργανώσεις; Τελευταία πρόσβαση στις 13-3-2012, Διαθέσιμο στο: <http://maga.gr>

προστασία του περιβάλλοντος, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και την εξάλειψη της βίας.²¹

1.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Ο όρος μη-κυβερνητική οργάνωση δεν ήταν σε γενική χρήση πριν την ίδρυση του ΟΗΕ. Όταν 132 διεθνείς ΜΚΟ αποφάσισαν να συνεργασθούν μεταξύ τους το 1919, το έπραξαν υπό την αιγίδα της Ένωσης Διεθνών Συνεταιρισμών. Η Κοινωνία των Εθνών αναφερόταν επισήμως στους δεσμούς της με «ιδιωτικές οργανώσεις», ενώ πολλές από αυτές τις ΜΚΟ αυτοαποκαλούνταν διεθνή ινστιτούτα, διεθνείς ενώσεις ή απλά διεθνείς οργανισμοί²².

Οι πρώτες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ιδρύθηκαν τον 18ο αιώνα και αποσκοπούσαν, στην κατάργηση του δουλεμπορίου και της δουλείας (Quakers, 1788, στην Πενσυλβανία των ΗΠΑ, Sierra Leone Company, 1787, στο Λονδίνο, Société des Amis des Noirs, 1788, στο Παρίσι). Το 1881, ιδρύθηκε το Διεθνές Συμβούλιο Γυναικών και η Διεθνής Κοινοβουλευτική Ένωση²³.

Οι διεθνείς μη κυβερνητικές οργανώσεις έχουν ιστορία που χρονολογείται τουλάχιστον από το 1839. Εκτιμάται ότι μέχρι το 1914 υπήρχαν 1083 ΜΚΟ. Οι διεθνείς ΜΚΟ ήταν σημαντικές για το κίνημα κατά της δουλείας και το κίνημα για την ψήφο των γυναικών και κορυφώθηκε κατά τη διάρκεια της Παγκόσμιας Διάσκεψης Αφοπλισμού. Ωστόσο, η φράση «μη κυβερνητική οργάνωση» τέθηκε σε λαϊκή χρήση με την ίδρυση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών το 1945 με τις διατάξεις του άρθρου 71 του Κεφαλαίου 10 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών για έναν συμβουλευτικό ρόλο για τις οργανώσεις που δεν είναι ούτε οι κυβερνήσεις ούτε τα κράτη μέλη. Ο ορισμός των διεθνών ΜΚΟ "(INGO) είναι η πρώτη που αναφέρονται στο ψήφισμα 288 (X) του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου στις 27 Φεβρουαρίου, 1950: αυτή που ορίζεται ως «κάθε διεθνής οργανισμός που δεν στηρίζεται από διεθνή συνθήκη». Ο ζωτικός ρόλος των ΜΚΟ και άλλων "μεγάλων ομάδων" στην αειφόρο ανάπτυξη αναγνώρισε επίσης στο κεφάλαιο 27 της Ατζέντας

²¹ Χ. Φραγκονικολόπουλος, 2007, Ο παγκόσμιος ρόλος των μη κυβερνητικών οργάνωσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης

²² Υπήρχαν οργανισμοί τέτοιου είδους, όπως: το Ινστιτούτο Διεθνούς Δικαίου (1873), η Διακοινοβουλευτική Ένωση (1889), Η Διεθνής Επιτροπή Γεωργίας (1891), το Διεθνές Γραφείο Ειρήνης (1892), η Διεθνής Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων (1894) και η Διεθνής Ένωση για την Εργατική Νομοθεσία (1900), Αξίζει να σημειωθεί ότι από την πρώτη κόλας περίοδο (1910), οι Διεθνείς ΜΚΟ, είχαν συστήσει το απαραίτητο όργανο συντονισμού των δραστηριοτήτων τους, που ονομάζονταν Association of International Unions, ο οποίος είχε καθαρά συντονιστικό και μόνο ρόλο.

²³ ΜΚΟ:η ιστορία ενός ακρωνύμιου, Τελευταία πρόσβαση στις 28-7-2011, Διαθέσιμο στο: <http://tvxs.gr/news>

21, που οδηγεί σε έντονες ρυθμίσεις για μια συμβουλευτική σχέση μεταξύ των Ηνωμένων Εθνών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων²⁴.

Το 1881, ιδρύθηκε το Διεθνές Συμβούλιο Γυναικών και η Διεθνής Κοινοβουλευτική Ένωση. Ο πασίγνωστος Ερυθρός Σταυρός, στον οποίο οι Μ.Κ.Ο., με ανθρωπιστική δράση, χρωστούν τη φήμη τους, ιδρύεται, από τον Ερρίκο Ντυνάν²⁵, ο οποίος σοκαρισμένος, από τις σφαγές, στις μάχες του Σολφερίνο (1859)²⁶, ήθελε να προστατεύσει την τύχη των αιχμαλώτων του πολέμου και γενικότερα, να ενδυναμώσει την εφαρμογή του ανθρωπιστικού δικαίου, εν καιρώ πολέμου. Έκτοτε, ο Ερυθρός Σταυρός αναλαμβάνει αληθινή αποστολή, ως μια διεθνής δημόσια υπηρεσία, ειδικότερα χάρη στις συμβάσεις, που υπογράφηκαν υπό την αιγίδα του, από το 1949 έως το 1977 (Συμβάσεις της Γενεύης). Στον τομέα του ανθρωπιστικού δικαίου, άνθισαν, στη συνέχεια, πολυάριθμες οργανώσεις. Κατά την διάρκεια του Μεσοπολέμου, οι Μ.Κ.Ο., ανέπτυξαν δραστηριότητες, στην Κοινωνία των Εθνών και τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας. Το 1922, ιδρύεται η Διεθνής Ομοσπονδία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ο αριθμός των Μ.Κ.Ο. αυξάνεται, με γεωμετρική πρόοδο. Μεγάλη έξαρση παρατηρήθηκε, μετά το 1970, ιδίως στην Λατινική Αμερική και την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Στην Ευρώπη, η ίδρυση της ΔΑΣΕ (Διάσκεψη για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη) υπήρξε καταλυτική, για την αναγνώριση της νομιμότητας της δράσης των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Η Χάρτα 69 της Πράγας, που συντάχθηκε, με πρωτοβουλία πολιτών και συνδέθηκε, με την ίδρυση Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης, αποτέλεσε σημαντικό βήμα, για την εμπέδωση των ατομικών ελευθεριών. Σε αντίθεση με την Ευρώπη, στην Αφρική οι Μ.Κ.Ο. είναι, κατά κανόνα, οργανώσεις, με έδρα άλλες ηπείρους, που δραστηριοποιούνται, στην Αφρική. Στην Ασία, μόλις πρόσφατα, άρχισαν να αναπτύσσονται και μάλιστα κάτω από πολύ δυσμενείς

²⁴ Βικιπαίδεια, Μη κυβερνητική οργάνωση, Τελευταία πρόσβαση στις 16-06-2012, Διαθέσιμο στο: <http://el.wikipedia.org/>

²⁵ Ο Ερρίκος Ντυνάν (Jean-Henri Dunant, 8 Μαΐου 1828 - 30 Οκτωβρίου 1910) ήταν Ελβετός επιχειρηματίας και κοινωνικός ακτιβιστής. Ήταν επίσης συγγραφέας. Μεταξύ των έργων του περιλαμβάνονται «Η ανασυσταθείσα Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία», «Η δουλειά παρά των Μουσουλμάνων και στις Η.Π.Α.» κ.ά. Έγινε όμως γνωστότερος από τη φιλανθρωπική του δράση.

²⁶ Σημαντική μάχη, στο πλαίσιο του Δεύτερου Πολέμου της Ιταλικής Ανεξαρτησίας. Έλαβε χώρα στις 24 Ιουνίου 1859 κοντά στην κωμόπολη Σολφερίνο της Λομβαρδίας, μεταξύ του αυστριακού στρατού υπό τον κάιζερ Φραγκίσκο - Ιωσήφ Α' και των συνασπισμένων δυνάμεων Γαλλίας και Πεδεμοντίου, υπό τους βασιλείς των δύο χωρών Ναπολέοντα Γ' και Βίκτωρα - Εμμανουήλ Β', αντίστοιχα. Οι δύο στρατοί, που αριθμούσαν από 120.000 χιλιάδες άνδρες περίπου, συναντήθηκαν τυχαία και δεν είχαν προπαρασκευάσει τη μάχη. Οι Γάλλοι πίστευαν ότι θα συναντούσαν την οπισθοφυλακή των Αυστριακών και οι Αυστριακοί την εμπροσθοφυλακή των Γαλλο-Πεδεμοντιών. Η σύγκρουση άρχισε το πρωί και συνεχίστηκε μέχρι το μεσημέρι, μέσα σε κλίμα σύγχυσης και αταξίας. Ήταν, όμως, ιδιαίτερα σκληρή, με αποτέλεσμα ο αριθμός των θυμάτων να αυξάνει με γεωμετρική πρόοδο. Διαθέσιμο στο: <http://www.sansimera.gr>

συνθήκες. Σήμερα, εκτιμάται ότι ο αριθμός των Μ.Κ.Ο. ανέρχεται από 5.000 έως 25.000. Ακόμα και ο μικρότερος αριθμός φανερώνει τον εντυπωσιακό αριθμό των οργανώσεων, που δραστηριοποιούνται, σε όλες τις γωνιές του πλανήτη.²⁷

1.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΜΚΟ ΣΗΜΕΡΑ

Η άυξηση των ΜΚΟ τα τελευταία κυρίως χρόνια έχει πυροδοτήσει την συζήτηση για την λεγόμενη <κοινωνία των πολιτών>, τις οργανώσεις της και το ρόλο τους στη ζωή μας. Με τον όρο <κοινωνία των πολιτών> εννοούμε την δράση των πολιτών ως ομάδες οι οποίες δραστηριοποιούνται για την επίτευξη ενός κοινωφελούς σκοπού.

Οι ΜΚΟ έχουν σήμερα έναν διπλό ρόλο θα λέγαμε, αφενός παρεμβαίνουν εκεί που η πολιτική και οι θεσμοί δεν δίνουν ιδιαίτερο βάρος ή λειτουργούν ενάντια στα συμφέροντα της κοινωνίας²⁸.

Οι ΜΚΟ ως φορείς δράσης σε διαφορετικά επίπεδα της ανθρώπινης ύπαρξης και δραστηριότητας στις σφαίρες της οικονομίας και της πολιτικής:

- Έχουν ισχυρές αλληλεπιδράσεις και ισχυρές διόδους επικοινωνίας με κυβερνητικούς φορείς, όπως οι κυβερνήσεις, οι κρατικές γραφειοκρατίες καθώς και με τους διεθνείς οργανισμούς,
- Έχουν αναπτύξει νομιμοποιητική βάση για την ανάπτυξη της δραστηριότητας και του ρόλου τους,
- Έχουν εγκαθιδρύσει ένα πλαίσιο δημόσιας, σε επίπεδο βάσης, συμμετοχής μέσα σε μια πλειάδα συμπεριλαμβανόμενης της διάχυσης της πληροφόρησης, της ευαισθητοποίησης καθώς και των σχεδίων για την ανάπτυξη νέων θεσμών,
- Η δικτύωση ανάμεσα στους ΜΚΟ είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς ο αριθμός των πληροφοριών που διαχέονται έχουν αυξηθεί και επεκταθεί σε τόσο μεγάλο βαθμό που η αντιγραφή των ενεργειών και των δράσεων που υλοποιούνται από τους ΜΚΟ είναι σχεδόν αναπόφευκτη.²⁹

²⁷Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και ο ρόλος τους, Καταναλωτικά Βήματα-Τεύχος Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου 2006,Τελευταία πρόσβαση στις 2006, Διαθέσιμο στο: <http://edo-mko.gr>

²⁸Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Ο ρόλος των ΜΚΟ στον τομέα του περιβάλλοντος και της οικολογίας, Διαθέσιμο στο URL:<http://estia.hua.gr>

²⁹ Σκλιάς Π., «Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις & Διεθνής Αναπτυξιακή Συνεργασία», Πρακτικά ανακοινώσεων διημερίδας στο πλαίσιο προγράμματος επιχειρηματικότητας του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου, Μάρτιος 2005, Διαθέσιμο στο URL: <http://kallithea.hua.gr>

Οι 5 πιο πλούσιοι Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί Παγκοσμίως
1.YMCA
2.Goodwill Industries International
3.Catholic Charities
4.United Way
5.American Red Cross

1. Η Young Men’s Christian Association παρέχει υπηρεσίες σε όλον τον κόσμο πάνω από 170 χρόνια. Αρχικά προοριζόταν για χριστιανική οργάνωση, σταδιακά όμως παρασύρθηκε σε ένα πιο κοσμικό μοντέλο. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται διαφέρουν από τόπο σε τόπο και επικεντρώνονται σε αθλήματα, στράτευση των νέων, υπηρεσίες εκπαίδευσης, υπηρεσίες μεταναστών, και πολλές άλλες,

2.Έχει ιδρυθεί στη Βοστώνη το 1902 και λειτουργεί κυρίως ως χριστιανική ιεραποστολή. Επικεντρώνεται κυρίως στην παροχή υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρίες και στις οικογένειες τους.

3.Το σύνθημα της εν λόγω οργάνωσης είναι «Δουλεύοντας για την μείωση της φτώχειας στην Αμερική». Απασχολεί 65.227 εργαζόμενους και 239.165 εθελοντές που εργάζονται για να εξυπηρετήσουν πάνω από 9 εκατομμύρια άπορους κάθε χρόνο.

4.Η συγκεκριμένη οργάνωση δεν έχει έναν στόχο επικεντρώνεται στην λύση θεμάτων που αφορούν πολίτες και δίνει έμφαση στην υγειονομική περίθαλψη. Λειτουργεί χιλιάδες καταστήματα σε όλον τον κόσμο σε διάφορες κοινότητες.

5.Ο Αμερικανικός Ερυθρός Σταυρός είναι μια γνωστή στο ευρύ κοινό φιλανθρωπική οργάνωση. Έχει ιδρυθεί το 1881 με κύριο αντικείμενο απασχόλησης τη συλλογή και τη διανομή αίματος που παρέχεται από δότες και προσφέρει κοινοτικές υπηρεσίες σε άτομα με χαμηλό εισόδημα.³⁰

1.5 Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΜΚΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η νοοτροπία του κρατισμού, των παρωχημένων πελατειακών-κομματικών σχέσεων αλλά και της υψηλής σχέσης μεταξύ του ατόμου και της οικογένειας, περιόρισαν σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη των ΜΚΟ αλλά και γενικότερα της κοινωνία πολιτών³¹.

³⁰ Οι πέντε πιο πλούσιοι Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί παγκοσμίως, Τελευταία πρόσβαση στις 4-9-2014, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.candianews.gr>

³¹ Κ. Συρακούλης, Α.Αφουξενίδης, 2008, Η δυναμική και τα όρια της κοινωνίας των πολιτών, Αθήνα, Εκδόσεις Προπομπός.

Η δεκαετία του '80 και η δεκαετία του '90 διακρίθηκαν από μία έκρηξη του αριθμού των ενεργών ΜΚΟ στην ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου και την ανάπτυξη, ο αριθμός ανάπτυξης των ΜΚΟ που καταχωρήθηκε στις χώρες του ΟΟΣΑ του βιομηχανοποιημένου Βορρά αυξήθηκε από 1.600 το 1980 σε 2.970 το 1993.³² Κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, τα συνολικά άξοδα αυτών των ΜΚΟ ανήλθαν από 2.8 δισεκατομμύρια δολάρια σε 5.7 δισεκατομμύρια. Οι 176 διεθνείς ΜΚΟ του 1909 είχαν ανθίσει σε 28.900 μέχρι το 1993.³³

Η Ελλάδα την περίοδο 1998-1999 αποτελούσε μέλος της οικογένειας δωρητών του ΟΟΣΑ αυτό σημαίνει αυτομάτως την ανάληψη συγκεκριμένων διεθνών συμβατικών υποχρεώσεων³⁴.

Οι ΜΚΟ εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στην χώρα μας στις αρχές της δεκαετίας του 1990 ενώ άνθισαν από το 2000³⁵ και ύστερα. Σημαντικός και σε κάποιες περιπτώσεις ο κατεξοχήν χρηματοδότης αυτών των οργανώσεων υπήρξε το Κράτος. Για να αποκτήσουμε μια πρώτη εικόνα και να καταλάβουμε το μέγεθος της σχέσης ανάμεσα στο Κράτος και τις ΜΚΟ αξίζει να αναφέρουμε το εξής στοιχείο: 600 Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, οι οποίες διατηρούσαν στενή συνεργασία μόνο με το Υπουργείο Εξωτερικών, διαχειρίστηκαν την δεκαετία 2000-2010 περίπου 135 εκατομμύρια ευρώ κρατικού χρήματος σε καθεστώς σχεδόν ανύπαρκτου θεσμικού και ελεγκτικού πλαισίου. Αποτελεί δε κοινό τόπο ότι οι πλειοψηφία των ΜΚΟ στην Ελλάδα λειτούργησε σαν προέκταση του πελατειακού κράτους και του βολέματος των ημετέρων³⁶.

Οι ΜΚΟ, όπως τις ξέρουμε, άρχισαν να εμφανίζονται στην Ελλάδα το 2000³⁷, όταν ο Γιώργος Παπανδρέου ήταν υπουργός Εξωτερικών. Είχαν χρησιμοποιηθεί ήδη ευρέως στο εξωτερικό -κυρίως από τις ΗΠΑ- ως εργαλεία πολιτικής, ειδικά για την άσκηση επιρροής σε άλλες χώρες. Είδαμε το ρόλο που έπαιξαν στο Κοσσυφοπέδιο, όταν ΜΚΟ ήταν αυτές που υποτίθεται για ανθρωπιστικούς λόγους ζητούσαν την επέμβαση του ΝΑΤΟ. Ο Αλεξ Ρόντος, ο Ελληνοαμερικανός σύμβουλος του Γ. Παπανδρέου, ήταν διευθυντής μιας ΜΚΟ στις ΗΠΑ, της IOCC, η οποία φέρεται να ασχολείται με θέματα Ορθοδοξίας και έπαιξε πάρα πολύ κρίσιμο ρόλο στην υπόθεση της Σερβίας.

³² Βλ. περισσότερα για τα στοιχεία περί αριθμού των ΜΚΟ στη μελέτη των L.Smillie, και H. Helmich, Non Governmental Organizations and Governments for Development.

³³ Α, Στραβοσκούφης, 2010, Μη κυβερνητικές οργανώσεις ΜΚΟ, Φάκελος σημειώσεων μαθήματος

³⁴ Ο ρόλος και η θέση των ΜΚΟ, Διαθέσιμο στο URL: <http://law.duth.gr>

³⁵ Ο ελληνικός νόμος 2731/99 με το άρθρο 11, κατοχυρώνει πλέον ως επίσημες ΜΚΟ τις οργανώσεις που είναι νομίμως συστημένα μη κερδοσκοπικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, που έχουν ως κύριο αντικείμενο την παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας προς τους πληθυσμούς των αναπτυσσόμενων ή υπό μετάβαση χωρών, προκειμένου να συντελέσουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη τους, καθώς και στην μείωση της φτώχειας.

³⁶ Άρθρο Γνώμης , το κράτος, οι ΜΚΟ και οι άλλοι, Άκης Σακελλαρίου, Πολιτικός Επιστήμονας, Μάρτιος 2014, Διαθέσιμο στο URL: <http://crisisobs.gr>

³⁷ Στην Ελλάδα υπάρχουν 3000 ή 31,585! Περίπου καταγεγραμμένες οργανώσεις. Βλ. περισσότερα <Αφιέρωμα-Μη κυβερνητικές οργανώσεις >, Ελευθεροτυπία, τευχ.89 , 2 Δεκεμβρίου 2000, σελ. 1-15.

Μετά το 2000, μάλιστα, η συγκεκριμένη ΜΚΟ εμφανίστηκε στην Ελλάδα και στις λίστες χρηματοδότησης του ΥΠΕΞ, με το όνομα «Διεθνής Ανθρωπιστικός Οργανισμός Ορθοδόξων Χριστιανών», λαμβάνοντας εντυπωσιακά ποσά για την άγνωστη (στους Έλληνες φορολογουμένους, που πλήρωναν) δράση της.³⁸

Μπορεί ακόμα ο διεθνής αναπτυξιακός τους ρόλους να μην είναι τόσο καθοριστικός, όπως συμβαίνει με τις ΜΚΟ του εξωτερικού, ωστόσο όμως οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και ιδιαίτερα οι ΜΚΟ, κάνουν αισθητή την παρουσία τους με το έργο τους.³⁹

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΜΚΟ ΣΗΜΕΡΑ

Η παγκοσμιοποίηση κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα προκάλεσε το ενδιαφέρον των ΜΚΟ. Πολλά προβλήματα δεν μπορούν να επιλυθούν μέσα σε ένα έθνος. Στις διεθνείς συνθήκες και τους διεθνείς οργανισμούς όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου θεωρήθηκαν πάρα πολύ ότι επικεντρώνονται στα συμφέροντα των καπιταλιστικών επιχειρήσεων. Κάποιοι υποστήριξαν ότι σε μια προσπάθεια να αντισταθμίσουν αυτή την τάση, οι ΜΚΟ έχουν αναπτυχθεί για να τονίσουν τα ανθρωπιστικά ζητήματα, την αναπτυξιακή βοήθεια και την αειφόρο ανάπτυξη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού είναι το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ, το οποίο είναι μία αντίπαλη σύμβαση με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ που πραγματοποιείται κάθε χρόνο τον Ιανουάριο στο Νταβός της Ελβετίας. Στο πέμπτο Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ στο Πόρτο Αλέγκρε της Βραζιλίας, τον Ιανουάριο του 2005 συμμετείχαν αντιπρόσωποι από περισσότερες από 1.000 ΜΚΟ. Κάποιοι ισχυρίζονται ότι σε φόρουμ όπως αυτά, οι ΜΚΟ πρέπει να πάρουν θέση στο τι πρέπει να ανήκουν σε λαϊκά κινήματα των φτωχών. Άλλοι υποστηρίζουν ότι οι ΜΚΟ είναι

³⁸ Γιάννης Παπαϊωάννου, Μεγάλα Κόλπα με δημόσιο χρήμα, Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, Τελευταία πρόσβαση στις 23-2-2014, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.enet.gr>

³⁹ Α, Στραβοσκούφης, 2010, Μη κυβερνητικές οργανώσεις ΜΚΟ, Φάκελος σημειώσεων μαθήματος.

συχνά ιμπεριαλιστικές στη φύση τους, που μερικές φορές λειτουργούν με ρατσιστικό τρόπο σε κυρίαρχες χώρες, καθώς και ότι πληρούν μια παρόμοια λειτουργία με εκείνη του κλήρου κατά τη διάρκεια της υψηλής αποικιακής εποχής. Ο φιλόσοφος Peter Hallward ισχυρίζεται ότι είναι ένας αριστοκρατικός τύπος πολιτικής. Σε κάθε περίπτωση, η διεθνική δικτύωση των ΜΚΟ είναι πλέον εκτενής.⁴⁰

2.2 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΚΟ

Όσον αφορά την εσωτερική μορφολογία των ΜΚΟ υπάρχουν τρία βασικά σημεία αναφοράς: Οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ διαφέρουν κατά πολύ από τις ανθρωπιστικές σε επίπεδο οργάνωσης, δράσεων και διαθέσιμου προϋπολογισμού. Σε γενικές γραμμές είναι αρκετά καλύτερα οργανωμένες, με σαφέστερη πολιτική και κοινωνική ατζέντα και συγκεκριμένο τύπο δράσεων που επιφέρουν μετρήσιμα αποτελέσματα. Αντίθετα, με εξαίρεση ελάχιστες οργανώσεις, οι ανθρωπιστικές ΜΚΟ αντιμετωπίζουν σοβαρότερα προβλήματα επιβίωσης που έχουν ως αφετηρία την έλλειψη και την δυσκολία ανεύρεσης ανθρώπινων και οικονομικών πόρων. Όλες όμως οι οργανώσεις πιέζονται ασφυκτικά στο επίπεδο της χρηματοδότησης, γεγονός που δημιουργεί ασυμβατότητες, αντιπαραθέσεις και ανταγωνισμούς μεταξύ τους. Οι λιγότερο μεγάλες ΜΚΟ που απορροφούν το σημαντικότερο τμήμα των διαθέσιμων κονδυλίων, λειτουργούν εντελώς διαφορετικά από τις υπόλοιπες και βασίζονται σε κλασικότερα εταιρικά οργανωτικά σχήματα. Οι μικρότερες βασίζονται περισσότερο σε εξειδικευμένους εθελοντές που αφιερώνουν ένα αρκετά μεγάλο μέρος του ελεύθερου χρόνου τους για να αντιμετωπίσουν συσσωρευμένα ζητήματα, συχνά, με μειωμένη αποτελεσματικότητα.⁴¹

Ίσως σημαντικότερη να είναι η εξέταση των ΜΚΟ από πλευράς ανθρώπινου δυναμικού. Ο άμεσος διαχωρισμός που γίνεται από τις ίδιες τις οργανώσεις είναι μεταξύ «φίλων, μελών, συνδρομητών» και εθελοντών-εργαζομένων. Ελάχιστες ΜΚΟ έχουν ακριβή στοιχεία για αυτές τις κατηγοριοποιήσεις, με εξαίρεση τις μεγαλύτερες

⁴⁰ Βικιπαίδεια, Ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια, Λήμμα ΜΚΟ. Τελευταία πρόσβαση στις 17-8-2014, Διαθέσιμο στο URL: <http://el.wikipedia.org/>

⁴¹ Χ. Φραγκονικολόπουλος, 2007, Ο παγκόσμιος ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης

που συνήθως είναι οι οργανώσεις διεθνούς εμβέλειας. Ορισμένες ΜΚΟ παρουσιάζουν μία σχετικά μεγάλη βάση μελών, περιορισμένο αριθμό εθελοντών-εργαζομένων και ακόμη μικρότερο αριθμό συμβατικών εργαζομένων. Η συνηθισμένη εικόνα είναι ότι οι περισσότερες ΜΚΟ χρησιμοποιούν ορισμένους σταθερούς ειδικευμένους επαγγελματίες και ταυτόχρονα, ανάλογα με την κατάσταση και τις ανάγκες, δραστηριοποιούν απλήρωτους εθελοντές. Σε αυτό το σημείο πρέπει να παρατηρήσουμε ότι τα στελέχη αρκετών οργανώσεων διαχωρίζουν με σαφήνεια τον εθελοντικό τομέα από την εργασιακή λειτουργία των φορέων. Επικρατεί δηλαδή η άποψη ότι αυτό που είναι απολύτως απαραίτητο για την καλύτερη λειτουργία και ανάπτυξη των ΜΚΟ είναι η εξεύρεση εξειδικευμένου αμειβόμενου προσωπικού. Η εθελοντική απλήρωτη εργασία κρίνεται μερικώς απαραίτητη, αλλά δεν αποτελεί το κυρίαρχο συστατικό στοιχείο της αντίληψης πολλών στελεχών ΜΚΟ αναφορικά με το θέμα της ευρύτερης οργάνωσης και δράσης των οργανισμών. Επίσης, ανάλογες απόψεις υπάρχουν και σχετικά με το θέμα της διεύρυνσης ή όχι του αριθμού των μελών. Για πολλές ΜΚΟ μία μεγαλύτερη βάση μελών δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Όπως, χαρακτηριστικά, μας είπε στέλεχος μιας αρκετά μεγάλης ΜΚΟ, «δεν θέλουμε 5,000 μέλη διότι τότε η οργάνωση θα αλλάξει χαρακτήρα. Το τίμημα για την εύρυθμη λειτουργικότητα μας είναι η, κατά κάποιο τρόπο, σχεταριστική αντίληψη». Η διαστρωμάτωση των εθελοντών αποτελεί ένα εξίσου ενδιαφέρον σημείο αναφοράς.⁴²⁴³

Οργάνωση

Για να χαρακτηριστεί μια οργάνωση μη κυβερνητική πρέπει να πληροί τα εξής χαρακτηριστικά:

- Οργανωμένη (ως νομικό πρόσωπο)
- Ιδιωτική (να είναι θεσμικά διαχωρισμένη από την κυβέρνηση)
- Μη κερδοσκοπική (να μην επιστρέφονται τα κέρδη που παράγονται στους ιδιοκτήτες)
- Αυτό-κυβερνούμενη(να μην επικαλύπτεται από την κυβέρνηση που δεν ξεπερνιέται από την κυβέρνηση)
- Εθελοντική (πρέπει τουλάχιστον να έχει κάποιο εθελοντικό τμήμα)
- Συμβατή με τους κανόνες του διαχειριστικού ελέγχου (υπευθυνότητα).

Σημασία της δράσης των ΜΚΟ

- Υπηρετούν ένα κοινό στόχο
- Έχουν στην πλειοψηφία τους, κοσμοπολίτικο χαρακτήρα, αλλά μπορεί να δρουν και σε τοπικό επίπεδο.

⁴² Α, Στραβοσκούφης, 2010, Μη κυβερνητικές οργανώσεις ΜΚΟ, Φάκελος σημειώσεων μαθήματος

⁴³ Αλέξανδρος Αφουξενίδης, Μ.Κ.Ο. Στην Ελλάδα, Διαθέσιμο στο URL: <http://edo-mko.gr>

- Ενισχύουν την ανάπτυξη του εθελοντισμού
- Υλοποιούν προγράμματα ανάπτυξης και βελτίωση στις ποιότητες ζωής.
- Έχουν ανθρωπιστικό χαρακτήρα.
- Ενεργοποιούν τους πολίτες για την λήψη πρωτοβουλιών και δράσεων.⁴⁴

2.3 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΚΟ

Στην Ελλάδα το οικονομικό περιβάλλον για την πλειοψηφία των ΜΚΟ δυστυχώς και προ οικονομικής κρίσης, ήταν πολύ δύσκολο. Οι εξαιρέσεις αυτού του κανόνα ήταν οι γνωστές-άγνωστες, αλλά «επώνυμες» ΜΚΟ, που είχαν πιο προνομιακή μεταχείριση από πλευράς κράτους & χορηγών εταιρειών, ανεξαρτήτου έργου που παρήγαγαν. Δυστυχώς η ματαιοδοξία της δημοσιότητας και των φλας, έκαναν την παρουσία τους και σε αυτό το χώρο, εξυπηρετώντας πολλές φορές κάποια συμφέροντα ανθρώπων, που θα ήθελαν να ονομάζονται φιλάνθρωποι⁴⁵.

Αμέτρητα είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν καθημερινά οι ΜΚΟ στη σχέση τους με το κράτος, κατά την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Παρατηρούνται μεγάλες καθυστερήσεις στην αποπληρωμή έργων που φθάνει μέχρι και τα δύο έτη! Το αποτέλεσμα είναι οι εμπλεκόμενες οργανώσεις να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα από τη στιγμή που προσλαμβάνουν εργαζόμενους, αναλαμβάνουν υποχρεώσεις στα ασφαλιστικά ταμεία και την εφορία, περιμένοντας για μήνες ή και χρόνια την αποπληρωμή τους.

Παρουσιάζεται έτσι το φαινόμενο οι διαχειριστικές αρχές να επιβάλλουν την τήρηση της γραφειοκρατίας στα χρονοδιαγράμματα που προβλέπονται σε διάφορες οδηγίες, ενώ από την πλευρά τους έχουν υπονομεύσει την όλη τη διαδικασία φέρνοντας σε δύσκολη θέση τις οργανώσεις.⁴⁶

⁴⁴ Δικτύωνω, Δίκτυο Νέων για την κοινωνία του μέλλοντος, Μη κυβερνητικές οργανώσεις, Τελευταία πρόσβαση στις 15-6-2009, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.ctp.gr/>

⁴⁵ Οικονομική κρίση και ΜΚΟ, Panagiotis Blog, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.bestrong.org.gr>

⁴⁶ Οι ΜΚΟ και ο κρατικός παραλογισμός της γραφειοκρατίας, Επισημάνσεις προς αναζήτηση λύσεων, Διαθέσιμο στο URL: <http://edo-mko.gr>

Εκεί που τα πράγματα περιπλέκουν ακόμη περισσότερο είναι σε σχέση με την υπόθεση της διαχειριστικής επάρκειας, την οποία υποχρεούνται οι ΜΚΟ να αποκτήσουν ώστε να έχουν πρόσβαση σε μελλοντικά κοινοτικά προγράμματα. Οι διαχειριστικές αρχές κάνοντας αυθαίρετη ερμηνεία της οδηγίας της Ε.Ε. ότι οι φορείς πρέπει να είναι πιστοποιημένοι, απαιτούν από τις ΜΚΟ να έχουν συστήματα δημόσιας διαχείρισης και ανάθεσης διαγωνισμών για έργα, τη στιγμή που εκ των πραγμάτων ως ιδιωτικοί φορείς δεν υποχρεούνται να τηρήσουν μια τέτοια διαδικασία.⁴⁷

2.4 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Σημαντική παράμετρο στην λειτουργία μιας ΜΚΟ αποτελεί το ζήτημα της χρηματοδότησης τους. Η πηγή της χρηματοδότησης μιας ΜΚΟ συνδέεται με το επίπεδο οργάνωσης της, εφ' όσον οι οργανώσεις με ευρύτερη εμβέλεια εξασφαλίζουν πόρους για τη λειτουργία τους και αναπτύσσουν νέες δραστηριότητες υιοθετώντας μια μορφή επαγγελματισμού. Από την άλλη πλευρά οι οργανώσεις με χαλαρή σύνδεση και ασυνεχή λειτουργία αντιμετωπίζουν δυσεπίλυτα προβλήματα χρηματοδότησης. Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποιες πηγές χρηματοδότησης μιας οργάνωσης.

- Εισφορές μελών: αποτελεί αν μη τι άλλο την συνηθέστερη πηγή χρηματοδότησης.
- Χορηγίες: γίνεται συστηματική προσπάθεια εύρεσης χορηγών, είτε στο χώρο των ιδιωτικών επιχειρήσεων, είτε στο χώρο των διεθνών ή ελληνικών ιδρυμάτων⁴⁸.
- Εισπράξεις από εκδηλώσεις: μια άλλη πηγή εσόδων που συνήθως είναι συναυλίες, εκθέσεις έντυπου και οπτικού υλικού, εκδρομές ξεναγήσεις, που λειτουργούν ως κίνητρο για τις επιχειρήσεις που προτίθενται να ενισχύσουν τέτοιου είδους δραστηριότητες.
- Εισφορές από Ε.Ε: η χρηματοδότηση από την Ε.Ε είναι μια πολύ σημαντική πηγή εσόδων για τις οργανώσεις⁴⁹.
- Το cause related marketing είναι ένας τρόπος έμμεσης χρηματοδότησης μέσω της οικονομικής δραστηριότητας εταιριών. Για παράδειγμα από κάθε πώλησης προϊόντος γαλακτοκομικής εταιρείας που έχει στη

⁴⁷ Οι ΜΚΟ και ο κρατικός παραλογισμός της γραφειοκρατίας, Επιστημονικές προς αναζήτηση λύσεων, Διαθέσιμο στο URL: <http://edo-mko.gr>

⁴⁸ Συγκεκριμένα το 1991 υπήρχαν 24 οργανώσεις με έσοδα από χορηγίες, ενώ αντιστοίχως το 1995 υπήρχαν 38. Αντίστοιχα το 2012 μόλις 9 οργανώσεις είχαν χορηγίες οι οποίες βρίσκονταν στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη.

⁴⁹ Ανάλυση Στατιστικών Αποτελεσμάτων της αρχικής έρευνας για τις ΜΚΟ, Τελευταία πρόσβαση το 2013, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.ekke.gr>

συσκευασία το Πάντα, το WWF λαμβάνει από την πλευρά των χρηματοδοτών, όσο και απ' την πλευρά των ΜΚΟ.⁵⁰

Σύμφωνα με το άρθρο 93 του Αστικού Κώδικα, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από το καταστατικό του σωματείου, μεταξύ των αρμοδιοτήτων της Γενικής Συνέλευσης του σωματείου είναι και η έγκριση του ισολογισμού. Στην πράξη, κάθε έτος, σε τακτική ετήσια Γενική Συνέλευση του σωματείου λαμβάνει χώρα και συζήτηση επί του οικονομικού προϋπολογισμού για την επόμενη χρονιά.⁵¹

Η εξάρτηση των ΜΚΟ από τα κοινοτικά και χρηματοδοτικά προγράμματα Διεθνών Οργανισμών αποδυναμώνει και δυσχεραίνει πολλές φορές την περαιτέρω ανάπτυξη του ρόλου τους. Η άμεση ανάγκη για παροχή οικονομικής ενίσχυσης και αντιμετώπισης των τοπικών προβλημάτων, εμποδίζει τις ΜΚΟ να λύσουν τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα⁵².

Σε ετήσια βάση, η Global Sustain συνεισφέρει στη χρηματοδότηση έργων και προγραμμάτων ΜΚΟ-μελών της, ως ένδειξη της δικής της εταιρικής υπευθυνότητας. Μέχρι σήμερα έχουν χρηματοδοτηθεί συνολικά 14 προγράμματα που αναδείχθηκαν από την ηλεκτρονική ψηφοφορία του κοινού και από τη γνωμοδότηση ειδικής επιτροπής. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα της Global Sustain αποσκοπεί στο να προάγει το έργο των ΜΚΟ-μελών της, τόσο μέσω της οικονομικής ενίσχυσής τους, όσο και μέσω της προβολής των δράσεων και των προγραμμάτων τους.⁵³

⁵⁰ Γεωργία Σιαμανή, Κοινωνική οικονομία-η περίπτωση των περιβαλλοντικών μη κυβερνητικών οργανώσεων, Τελευταία πρόσβαση το 2013, Διαθέσιμο στο URL: <http://apothetirio.teiep.gr>

⁵¹ Δαμασκού Άννα, Η Ελληνική κοινωνία των πολιτών σήμερα ποια η δυναμική της, Διαθέσιμο στο URL: <http://gr.boell.org>

⁵² Προβλήματα των ΜΚΟ, Διαθέσιμο στο URL: <http://digilib.lib.unipi.gr>

⁵³ Ετήσια χρηματοδότηση προγραμμάτων ΜΚΟ, Διαθέσιμο στο URL: <http://globalsustain.org/el/aboutus/ngo>

2.5 ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΚΟ

Ο τρόπος λειτουργίας των ΜΚΟ κατέστησε αναγκαία την κατηγοριοποίηση τους. Έτσι ανάλογα με τον σκοπό ίδρυσης τους, τους στόχους τους, τον τρόπο λειτουργίας τους αλλά και τις πηγές χρηματοδότησης τους υπάρχει μια μεγάλη γκάμα κατηγοριοποίησης.

Με αυτό τον τρόπο γίνεται σαφές το αντικείμενο της κάθε ΜΚΟ, καθώς και οι κανόνες δεοντολογίας και η σχέση με την κοινωνία. Επομένως ο όρος ΜΚΟ είναι ευρύς και γενικός και εμπεριέχει πολλούς διαφορετικούς τύπους οργανώσεων. Τα κριτήρια λοιπόν για την διαφοροποίηση των ΜΚΟ ποικίλλουν ως προς:

- Το αντικείμενο τους,
- Τον τρόπο λειτουργίας τους,
- Το μέγεθος τους,
- Το πεδίο δράσης τους,
- Το γενικό προσανατολισμό και τους στόχους τους.⁵⁴

Λέγοντας με το αντικείμενο τους, υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων όπως οι ακόλουθες κατηγορίες:

- Υγεία
- Πρόνοια
- Παιδιά
- Πρόσφυγες-Μετανάστες
- Περιβάλλον-Οικολογία
- Ανθρώπινα δικαιώματα
- Αθλητισμός
- Τέχνες-Πολιτισμός⁵⁵

⁵⁴ Παπακωνσταντίνου Σμαρώ, Ο ρόλος των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στον Τομέα του Περιβάλλοντος και της Οικολογίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Αθήνα 2008.

⁵⁵ Παπακωνσταντίνου Σμαρώ, Ο ρόλος των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στον Τομέα του Περιβάλλοντος και της Οικολογίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Αθήνα 2008.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 ΚΕΘΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ)

Τα ΚΕΘΕΑ είναι το μεγαλύτερο δίκτυο υπηρεσιών απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης στη χώρα μας. Βρίσκεται δίπλα στους χρήστες ουσιών και τις οικογένειές τους από την ίδρυση της Ιθάκης, της πρώτης ελληνικής Θεραπευτικής Κοινότητας, το 1983. Όλες οι υπηρεσίες του παρέχονται δωρεάν και χωρίς λίστες αναμονής: στο δρόμο, στα σωφρονιστικά καταστήματα, σε μονάδες σε όλη την Ελλάδα. Το ΚΕΘΕΑ απευθύνεται επίσης σε όσους αντιμετωπίζουν πρόβλημα με άλλες μορφές εξάρτησης, όπως το αλκοόλ, ο τζόγος και το διαδίκτυο.⁵⁶

Τα προγράμματα του ΚΕΘΕΑ αντιμετωπίζουν ολοκληρωμένα την εξάρτηση και τα προβλήματα που τη συνοδεύουν, παρέχοντας συμβουλευτική και θεραπεία απεξάρτησης, υποστήριξη της οικογένειας, φροντίδα για θέματα υγείας και νομικές εκκρεμότητες, εκπαίδευση και κατάρτιση, επανένταξη στην κοινωνία και τον κόσμο της εργασίας. Κατά τη διάρκεια της θεραπείας δεν χορηγούνται υποκατάστατα ή φάρμακα. Στόχος είναι η πλήρης και σταθερή αποχή από τις ουσίες και η ισότιμη επανένταξη του ατόμου στη κοινωνία.

Το ΚΕΘΕΑ εφαρμόζει εκτός των άλλων και προγράμματα πρόληψης και αγωγής υγείας σε εκπαιδευτικές κοινότητες όλων των βαθμίδων, ομάδες υψηλού κινδύνου για χρήση ουσιών και τις τοπικές κοινωνίες. Αποτελεί δραστήριο οργανισμό εκπαίδευσης και έρευνας στον τομέα των εξαρτήσεων με προγράμματα και δραστηριότητες που αποσκοπούν στην καλύτερη κατανόηση του φαινομένου, στην προώθηση της επιστημονικής γνώσης και στη διαρκή βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχονται στα εξαρτημένα άτομα και τις οικογένειές τους.⁵⁷

⁵⁶ ΚΕΘΕΑ, Κέντρο θεραπείας εξαρτημένων ατόμων ,Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

⁵⁷ ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Τελευταία πρόσβαση στις 2011, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

3.2 ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ (ΜΚΟ στο Νομό Χανίων)

Το θεραπευτικό πρόγραμμα ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ⁵⁸, με έδρα το Ηράκλειο, ανήκει στο πανελλαδικό δίκτυο του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων και είναι το πρώτο πρόγραμμα απεξάρτησης για χρήστες ουσιών και τις οικογένειες τους που λειτουργούσε στην Κρήτη. Το δίκτυο υπηρεσιών του ολοκληρώθηκε το 2000 με την ίδρυση της Θεραπευτικής Κοινότητας (35 θέσεων), του τμήματος Εκπαίδευσης και του Τμήματος Έρευνας.

Το Συμβουλευτικό Κέντρο λειτουργούσε ήδη από το 1993 ενώ τα Κέντρα Οικογενειακής Υποστήριξης και Κοινωνικής Επανάταξης από το 1997. Διαθέτει ξενώνα φιλοξενίας για τα μέλη του που προέρχονται από άλλες περιοχές της Κρήτης αλλά και της υπόλοιπης Ελλάδας.

Σημαντικό είναι ότι το ΚΕΘΕΑ παρέχει εκπαιδευτικές δυνατότητες στα μέλη του, μέσα από διάφορες δραστηριότητες επαγγελματικής κατάρτισης, προσωπικής ανάπτυξης, καλλιτεχνικής έκφρασης και αθλητισμού. Ακόμα διαθέτει εκπαιδευτικά προγράμματα για την απόκτηση τυπικών προσόντων, όπως τα απολυτήρια λυκείου, γυμνασίου, πιστοποιητικά γνώσης της αγγλικής γλώσσας και των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Το Τμήμα Εκπαίδευσης έχει αναλάβει την υλοποίηση αυτού του προγράμματος.

Ήδη από το 2003 λειτουργεί η Συμβουλευτική Μονάδα Εφήβων, προκειμένου να ανταποκριθεί στα αιτήματα εφήβων για τη συμβουλευτική στήριξη και θεραπεία. Απευθύνεται σε άτομα ηλικίας 14 - 21 ετών, τα οποία είτε βρίσκονται στο πρώιμο στάδιο του πειραματισμού είτε έχουν προχωρήσει στην κατάχρηση και εξάρτηση ψυχοτρόπων ουσιών. Η Σ.Μ.Ε (Συμβουλευτική Μονάδα Εφήβων) πραγματοποιεί βραχύχρονες και μακρόχρονες παρεμβάσεις - ανάλογα με τον βαθμό εμπλοκής στη χρήση – με στόχο την ενίσχυση αυτογνωσίας και αυτοελέγχου του εφήβου, την αναγνώριση των παραγόντων και συμπεριφορών που μπορούν να οδηγήσουν στην εξάρτηση, καθώς και την επανασύνδεσή του με την εκπαιδευτική διαδικασία. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η έγκαιρη παρέμβαση.⁵⁹

Το ίδιο έτος όμως ξεκίνησε και η λειτουργία προγραμμάτων Αυτοβοήθειας στις Δικαστικές Φυλακές Νεάπολης και στην Κλειστή Φυλακή Αλικαρνασσού με κύριο

⁵⁸ Το ΚΕΘΕΑ είναι αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Ανώτατο θεσμικό του όργανο είναι η Γενική του Συνέλευση, όπου συμμετέχουν περισσότερα από 900 άτομα από όλη τη χώρα: οι εργαζόμενοι, τα μέλη των θεραπευτικών προγραμμάτων στη φάση της κοινωνικής επανένταξης, οι Σύλλογοι Οικογένειας (Δ.Σ.) των προγραμμάτων του ΚΕΘΕΑ και τα επίτιμα (τέως μέλη) του αιρετού Δ.Σ. του ΚΕΘΕΑ.

⁵⁹ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

στόχο και σκοπό την άμεση ενημέρωση των κρατούμενων γύρω από την εξάρτηση και τη θεραπευτική αντιμετώπιση της, καθώς και για την προετοιμασία και την ένταξη στη θεραπευτική κοινότητα ή στην ανοιχτή δομή υποστήριξης.

Σήμερα το ΚΕΘΕΑ διαθέτει περισσότερες από 100 μονάδες σε όλη την Ελλάδα και την δυνατότητα να εξυπηρετεί άτομα με διαφορετικά χαρακτηριστικά και ανάγκες, ενηλίκους, εφήβους, φοιτητές, εργαζόμενους, γονείς ανήλικων παιδιών, μετανάστες, φυλακισμένους καθώς και εξαρτημένους από το αλκοόλ, τα τυχερά παιχνίδια και το Διαδίκτυο.⁶⁰

Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων σε όλες τις φάσεις του Προγράμματος είναι εθελοντική και όλες οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν.

Ο βασικός στόχος του ΚΕΘΕΑ θα λέγαμε ότι είναι να παρέχει στα εξαρτημένα άτομα την δυνατότητα η και την ευκαιρία ώστε να μπορούν να ενταχθούν εθελοντικά σε μια μακροχρόνια και σταδιακή θεραπευτική διαδικασία. Αυτού του είδους η θεραπευτική διαδικασία στοχεύει στην αντιμετώπιση των αιτιών της εξάρτησης και στην πλήρη κοινωνική επανένταξη των εξαρτημένων ατόμων.

Η θεραπευτική προσέγγιση βασίζεται σε δυο έννοιες:

- Της κοινότητας και
- Της αυτοβοήθειας

Με την έννοια κοινότητα είναι το περιβάλλον όπου οι άνθρωποι συμβιώνουν έχοντας κοινά προβλήματα να αντιμετωπίσουν, αλλά και στόχους να οραματιστούν. Η Θεραπευτική Κοινότητα αποτελεί την κύρια θεραπευτική φάση του Προγράμματος, όπου τα μέλη για 9 περίπου μήνες βρίσκονται σε μια εντατική και πολυεπίπεδη θεραπευτική διαδικασία. Μέσα σ' ένα ασφαλές περιβάλλον κοινοβιακού χαρακτήρα, τα άτομα συνυπάρχουν, συνδέονται μεταξύ τους και ενισχύονται για αλλαγή μέσα από τον κοινό τους σκοπό: την ψυχική απεξάρτηση από ψυχοτρόπες ουσίες και την επανένταξη στην κοινωνία με ρόλο ενεργό και ισότιμο υιοθετώντας καινούρια κατεύθυνση. Η Θεραπευτική Κοινότητα, ως αναπόσπαστο κομμάτι της ευρύτερης κοινωνίας, προσπαθεί να μην απομονώνεται απ' αυτήν αλλά να παίρνει ενεργή θέση αναλαμβάνοντας δράσεις που εκφράζουν τους ανθρώπους που την αποτελούν, στέλνοντας ένα μήνυμα προσπάθειας και ελπίδας. Οι βασικοί της στόχοι είναι:

- Πλήρης αποχή από εξαρτητικές ουσίες και παραβατικές συμπεριφορές.
- Ψυχική απεξάρτηση.
- Στήριξη των μελών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων υγείας και των νομικών τους εκκρεμοτήτων.
- Επαγγελματικός προσανατολισμός.
- Απόκτηση κοινωνικών δεξιοτήτων και δημιουργία προσωπικού οράματος.⁶¹

⁶⁰ Τμήμα Ενημέρωσης ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Εξαρτημένων Ατόμων, Προγράμματα και υπηρεσίες.

⁶¹ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

Η αυτοβοήθεια αναφέρεται στη διαδικασία που επιτρέπει σε κάθε μέλος της Κοινότητας να βοηθήσει τον εαυτό του με τη στήριξη των άλλων.

Στόχοι του ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ:

- Μείωση της βλάβης που προέρχεται από τη χρήση ουσιών μέσα από υπεύθυνη ενημέρωση, καθώς και μέσα από τη φροντίδα για θέματα αγωγής και προαγωγής υγείας.
- Η δικτύωση με άλλους τοπικούς φορείς, η διασύνδεση με κοινωνικές ομάδες που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα με το πρόβλημα της εξάρτησης και η συνεργασία με ευαισθητοποιημένα άτομα⁶².

Ανθρώπινο δυναμικό

Οι εργαζόμενοι του ΚΕΘΕΑ ανήκουν στο προσωπικό "πρώτης γραμμής", που προσφέρει τις υπηρεσίες του στα εξαρτημένα άτομα και στις οικογένειές τους. Προέρχονται συνήθως από το χώρο της ψυχικής υγείας και των κοινωνικών επιστημών ή είναι απόφοιτοι αναγνωρισμένων θεραπευτικών προγραμμάτων με κατάλληλη εκπαίδευση για να εργασθούν στο χώρο της θεραπείας και της πρόληψης.

Εξειδικευμένοι επαγγελματίες στελεχώνουν επίσης τις υπηρεσίες του ΚΕΘΕΑ στους τομείς της έρευνας, της εκπαίδευσης επαγγελματιών, της διαχείρισης κ.λπ. Το ΚΕΘΕΑ δεν απασχολεί βοηθητικό προσωπικό. Στα θεραπευτικά του προγράμματα οι καθημερινές εργασίες γίνονται από ομάδες μελών και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της θεραπευτικής διαδικασίας. Στις 31.12.08 το προσωπικό πλήρους απασχόλησης του ΚΕΘΕΑ αριθμούσε 497 άτομα.

Ευαισθητοποιημένοι πολίτες που θέλουν να συνεισφέρουν στον έργο του ΚΕΘΕΑ μπορούν να προσφέρουν εθελοντική εργασία, μετά από εκπαίδευση και κάτω από τη συνεχή εποπτεία και στήριξη του προσωπικού. Πολύπλευρα συμβάλλουν στο έργο του ΚΕΘΕΑ και οι εθελοντικοί σύλλογοι οικογένειας των θεραπευτικών του προγραμμάτων με δραστηριότητες όπως η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση της

⁶² Σπείρα, Περιοδική έκδοση του εναλλακτικού σχολείου του ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ- Τεύχος 1, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

κοινής γνώμης, η προσέλκυση δωρεών, η προσφορά προσωπικής εργασίας (πχ στη διαμόρφωση κτηρίων για νέες μονάδες, την οργάνωση εκδηλώσεων κ.ά.).⁶³

3.3 ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ

Το ΚΕΘΕΑ έχει δημιουργήσει προγράμματα ειδικά προσαρμοσμένα στις ανάγκες ατόμων που διαφέρουν ως προς την ηλικία, την οικογενειακή κατάσταση, το βαθμό εμπλοκής με τις ουσίες, το είδος της εξάρτησης κ.λπ. Σήμερα, το ΚΕΘΕΑ απευθύνεται:⁶⁴

- σε εργαζόμενους χρήστες, με προγράμματα που λειτουργούν τις απογευματινές ώρες,
- σε εφήβους, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα θεραπείας λιγότερο ή περισσότερο εντατικής μορφής, ανάλογα με το βαθμό εμπλοκής τους με τη χρήση,
- σε ενήλικες, με προγράμματα διαμονής και εξωτερικής παρακολούθησης,
- σε όσους αντιμετωπίζουν πρόβλημα με τις νέες ή τις «νόμιμες» εξαρτήσεις, όπως το διαδίκτυο και τα video games, το αλκοόλ και τα τυχερά παιχνίδια,
- σε διαφορετικές εθνικές και θρησκευτικές ομάδες, μετανάστες και πρόσφυγες, με προγράμματα διαπολιτισμικής προσέγγισης που σέβονται τα γλωσσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων,
- σε χρήστες που κρατούνται στα σωφρονιστικά καταστήματα ή έχουν αποφυλακιστεί,
- σε χρήστες που βρίσκονται στο δρόμο, με προγράμματα street-work⁶⁵ και μονάδες άμεσης πρόσβασης.

⁶³ Βικιπαίδεια, Ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια, Λήμμα Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Τελευταία πρόσβαση στις 19-12-2013, Διαθέσιμο στο URL: <http://el.wikipedia.org/wiki>

⁶⁴ ΚΕΘΕΑ κέντρο θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, σε ποιους απευθύνεται, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

⁶⁵ Παρέμβαση δρόμου (street-work), προσέγγιση χρηστών στο δρόμο οι οποίες πραγματοποιούνται περιοδικά σε διάφορες περιοχές (εντός και εκτός Κρήτης) και αποτελούν ένα ευρύ πλέγμα δραστηριοτήτων του ΚΕΘΕΑ. Το πρόγραμμα αυτό λειτουργεί από το 1995 στην Αθήνα με κυρίως στόχο την παροχή υπηρεσιών σε χρήστες που δεν επιθυμούν να ενταχθούν σε διαδικασία απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης ή είναι περιθωριοποιημένοι και αποκομμένοι από τις κοινωνικές υπηρεσίες. Έχει δημιουργήσει ένα πολύπλευρο δίκτυο υπηρεσιών μέσω του οποίου έρχεται σε επαφή με εξαρτημένα άτομα που παρουσιάζουν κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ανάγκες (όπως είναι οι εκδιδόμενες γυναίκες, οι μετανάστες, οι άστεγοι). Οι συγκεκριμένες μονάδες του ΚΕΘΕΑ βρίσκονται στις περιοχές της Ομόνοιας και των Εξαρχείων, με κύριο στόχο την διευκόλυνση του πληθυσμού στον οποίο απευθύνεται στις υπηρεσίες του.

Σημαντικό όμως είναι ότι όλα τα προγράμματα προσφέρουν υποστήριξη και στις οικογένειες των εξαρτημένων.

Νέες Κινητές Μονάδες

Οι νέες κινητές μονάδες σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη έχουν στόχο την παροχή υπηρεσιών πρωτογενούς φροντίδας στους εξαρτημένους που βρίσκονται στο δρόμο και τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων από την αύξηση της αστεγίας, την εξάπλωση των λοιμωδών νοσημάτων και την όξυνση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι κινητές μονάδες στελεχώνονται από γενικούς ιατρούς/παθολόγους, νοσηλευτές, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και αποφοίτους θεραπευτικών προγραμμάτων. Η δράση τους ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2013 με περιπατητικές και ποδηλατικές εξορμήσεις στις δυο πόλεις και θα αναπτυχθεί πλήρως με την ολοκλήρωση και έναρξη λειτουργίας δυο ειδικά διαμορφωμένων και εξοπλισμένων οχημάτων εντός του πρώτου εξαμήνου του 2014. Κατά την διάρκεια των εξορμήσεων προσφέρονται υπηρεσίες:

- ιατρικής φροντίδας, όπως ιατρικές εξετάσεις, περιποίηση τραυμάτων, χορήγηση φαρμακευτικής αγωγής, παραπομπές σε τρίτοβάθμια περίθαλψη, καθώς και αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών.
- Προαγωγής υγείας για ασφαλέστερη χρήση των ουσιών και πρόληψη της μόλυνσης και διάδοσης νοσημάτων
- Ανταλλαγής συριγγών και ενέσιμου υλικού, διανομής προφυλακτικών
- Ψυχολογικής υποστήριξης
- Διασύνδεσης των εξαρτημένων με τις μονάδες άμεσης πρόσβασης του ΚΕΘΕΑ στις δυο πόλεις, όπου δίνεται η δυνατότητα ημερήσιας φιλοξενίας, κάλυψης των άμεσων αναγκών τους και περαιτέρω φροντίδας και υποστήριξης τους.

Η κατασκευή των δυο κινητών μονάδων και η μισθοδοσία του προσωπικού τους χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος» για μία τριετία, στο πλαίσιο της δημιουργίας των Δικτύων Φροντίδας Εξαρτημένων στο Δρόμο σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.⁶⁶

Το 2013 τα προγράμματα άμεσης πρόσβασης και προσέγγισης χρηστών στο δρόμο σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη:

⁶⁶ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013. Διαθέσιμο και στο URL: <http://www.kethea.gr>

- ✓ Πραγματοποίησαν 740 εξορμήσεις στις «πιάτσες» για την υποστήριξη των εξαρτημένων και την ανταλλαγή συριγγών
- ✓ Δέχτηκαν στις εγκαταστάσεις τους 13.044 επισκέψεις
- ✓ Διένεμαν 34.721 καθαρές σύριγγες και συνέλεξαν μέσω ανταλλαγής, 34.778 χρησιμοποιημένες

- ✓ Πραγματοποίησαν 3.644 ιατρικές πράξεις, είτε στις εγκαταστάσεις τους είτε στο δρόμο
- ✓ Μοίρασαν 7.807 μερίδες φαγητού.

3.4 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ ΟΥΣΙΩΝ

Το 2010 σηματοδεύτηκε από την οικονομική κρίση και τις πολύπλευρες επιπτώσεις της στην ελληνική κοινωνία. Ο περιορισμός των κοινωνικών δαπανών και τα μέτρα δημοσιονομικής λιτότητας είχαν αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία του ΚΕΘΕΑ, καθώς μεταφράστηκαν σε μείωση της επιχορήγησης και ελλείψεις προσωπικού. Την ίδια στιγμή η κρίση ευνοεί τους παράγοντες κινδύνου για εξάπλωση διαφόρων μορφών εθισμού και αναμένεται να επηρεάσει μακροπρόθεσμα τη ζήτηση για θεραπεία. Για τους ήδη εξαρτημένους, που είναι πολλαπλώς επιβαρυνόμενοι, η κρίση συνεπάγεται επιδείνωση των προβλημάτων ψυχικής και σωματικής υγείας, μείωση του κινήτρου για ένταξη και παραμονή σε θεραπεία και αύξηση των δυσκολιών κατά την κοινωνική επανένταξη.⁶⁷

Οι εξαρτημένοι από ψυχοτρόπες ουσίες αντιμετωπίζουν ευρύ φάσμα προβλημάτων και είναι πολύ πιο επιβαρυνόμενοι από το γενικό πληθυσμό. Στο σύνολό τους, τα προβλήματα αυτά αναμένεται να ενταθούν λόγω κρίσης.⁶⁸

Οι 6 στους 10 χρήστες που απευθύνθηκαν στο ΚΕΘΕΑ το 2010 ήταν άνεργοι, ενώ οι 2 στους 10 είχαν περιστασιακή, και συνήθως επισφαλή, εργασιακή απασχόληση ή εκπαιδευτική δραστηριότητα, η ένταξη στον κόσμο της εργασίας είναι βασικός στόχος της απεξάρτησης και τεκμηριωμένα καθοριστικός παράγοντας πρόληψης της υποτροπής, αλλά δυσχεραίνεται σοβαρά από την κρίση. Η κρίση καθιστά δύσκολη την εξερεύνηση και διατήρηση εργασιακής θέσης, όπως και τη διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών και απολαβών εργασίας. Το πιεστικό περιβάλλον αυξάνει τον κίνδυνο υποτροπής σε προβληματικές συμπεριφορές και μηχανισμούς επιβίωσης του παρελθόντος, όπως η χρήση ουσιών και η παραβατικότητα. Η καταφυγή σε νόμιμες

⁶⁷ Πουλόπουλος Χαράλαμπος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2010.

⁶⁸ Πουλόπουλος Χαράλαμπος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2010.

εξαρτήσεις, όπως το αλκοόλ, τα ψυχοφάρμακα και τα τυχερά παιχνίδια, μπορεί τότε να προβάλλει ως «αδιέξοδο».⁶⁹

3.5 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του ΚΕΘΕΑ (Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών 4139/2013), διασφαλίζει τη διοικητική του αυτονομία, τη δυνατότητα να επιτελεί το έργο του χωρίς πολιτικές εξαρτήσεις και τη συμμετοχικότητα στον τρόπο λήψης των αποφάσεων.

Το ΚΕΘΕΑ είναι αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Ανώτατο θεσμικό του όργανο είναι η Γενική του Συνέλευση, όπου συμμετέχουν περισσότερα από 900 άτομα από όλη τη χώρα: οι εργαζόμενοι, τα μέλη των θεραπευτικών προγραμμάτων στη φάση της κοινωνικής επανένταξης, οι Σύλλογοι Οικογένειας

⁶⁹ Πουλόπουλος Χαράλαμπος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2010.

(Δ.Σ.) των προγραμμάτων του ΚΕΘΕΑ και τα επίτιμα (τέως μέλη) του αιρετού Δ.Σ. του ΚΕΘΕΑ.⁷⁰

Τα μέλη της Γενικής Συνέλευσης προτείνουν τις υποψηφιότητες για τα 9 από τα 11 τακτικά μέλη και τα για τα 3 αναπληρωματικά του Διοικητικού Συμβουλίου του ΚΕΘΕΑ και αποφασίζουν για τη σύνθεσή του με ψηφοφορία. Τα δύο μη αιρετά μέλη του Δ.Σ. προέρχονται από το Εθνικό Συμβούλιο Δημόσιας Υγείας και το το Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Το Συμβούλιο έχει διετή και άμισθη θητεία και είναι επιφορτισμένο με τη γενική εποπτεία της λειτουργίας του οργανισμού. Ορίζει επίσης το Διευθυντή ΚΕΘΕΑ, ο οποίος φέρει τη διοικητική και θεραπευτική ευθύνη για το ΚΕΘΕΑ.

Το Συμβούλιο Πολιτικής ΚΕΘΕΑ (ΣΠΟΚ) απαρτίζεται από την ολομέλεια των εργαζομένων σε θέσεις ευθύνης σε όλη την Ελλάδα (πάνω από 100 άτομα). Ρόλος του είναι η χάραξη των κατευθυντήριων γραμμών πολιτικής του οργανισμού.

Η χάραξη της μακροπρόθεσμης πολιτικής του οργανισμού σε θέματα θεραπείας, δεοντολογίας, έρευνας, εκπαίδευσης, ανάπτυξης κ.α γίνεται από το Συμβούλιο Πολιτικής ΚΕΘΕΑ, την ολομέλεια δηλαδή των υπευθύνων των αυτοτελών διοικητικών μονάδων του ΚΕΘΕΑ σε όλη την Ελλάδα.⁷¹

Στα βασικά χαρακτηριστικά του τρόπου εσωτερικής λειτουργίας και διοίκησης του ΚΕΘΕΑ συγκαταλέγεται η δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων και η διοικητική αυτοτέλεια των προγραμμάτων του σε όλη την Ελλάδα. Στοχεύοντας στη θεραπευτική, διοικητική και οικονομική αποκέντρωση, το ΚΕΘΕΑ προσπαθεί να ανταποκρίνεται έγκαιρα και χωρίς γραφειοκρατικές εμπλοκές στις ανάγκες των εξαρτημένων ατόμων και των οικογενειών τους.⁷²

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΕΘΕΑ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Γεράσιμος Νοταράς, κοινωνιολόγος, επικεφαλής του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής Τράπεζας.

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Νίκος Παρασκευόπουλος, καθηγητής Ποινικού Δικαίου στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, πρόεδρος του Τμήματος Νομικής.

⁷⁰ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

⁷¹ Τμήμα Ενημέρωσης ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Εξαρτημένων Ατόμων, Προγράμματα και υπηρεσίες

⁷² Τμήμα Ενημέρωσης ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Εξαρτημένων Ατόμων, Προγράμματα και υπηρεσίες

ΜΕΛΗ

Κώστας Αρβανίτης, δημοσιογράφος, μέλος της ΕΣΗΕΑ.

Γιώργος Κατρούγκαλος, συνταγματολόγος, καθηγητής Δημοσίου Δικαίου του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

Νίκος Κωνσταντάρας, δημοσιογράφος, διευθυντής σύνταξης της "Καθημερινής".

Ηλίας Μαμαλάκης, οικονομολόγος, ειδικός σε θέματα γαστρονομίας.

Γιώργος Μπαρδάνης, ψυχίατρος, ψυχοθεραπευτής, οικογενειακός θεραπευτής.

Τόνια Τζαννετάκη, επίκουρη καθηγήτρια Εγκληματολογίας και Σωφρονιστικής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Μανώλης Χάρος, ζωγράφος⁷³.

3.6 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ

Η μέθοδος θεραπείας που εφαρμόζει το ΚΕΘΕΑ είναι ψυχοκοινωνική και βασίζεται στο μοντέλο των Θεραπευτικών Κοινοτήτων, μία από τις πιο αποτελεσματικές προσεγγίσεις διεθνώς για την αντιμετώπιση της εξάρτησης. Το ΚΕΘΕΑ έχει εξελίξει το μοντέλο αυτό προσαρμόζοντάς το στις ανάγκες ελλήνων εξαρτημένων με ποικίλα χαρακτηριστικά. Η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων απεξάρτησης του ΚΕΘΕΑ και η κοινωνική και οικονομική τους ανταποδοτικότητα είναι ερευνητικά τεκμηριωμένες.⁷⁴

Η αποτελεσματικότητα του ΚΕΘΕΑ συνδέεται με την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της εξάρτησης, η οποία περιλαμβάνει, παράλληλα με τις ψυχοθεραπευτικές διαδικασίες, υπηρεσίες εκπαίδευσης-κατάρτισης και νομικής στήριξης, συμμετοχή της οικογένειας στη θεραπεία και αποκατάσταση των οικογενειακών σχέσεων, αποκατάσταση κοινωνικών σχέσεων και δημιουργία δικτύων κοινωνικής στήριξης κ.λπ. Σημαντικό ρόλο παίζει επίσης η συνεχής εκπαίδευση και το υψηλό αίσθημα αφοσίωσης του προσωπικού του ΚΕΘΕΑ στο έργο του.

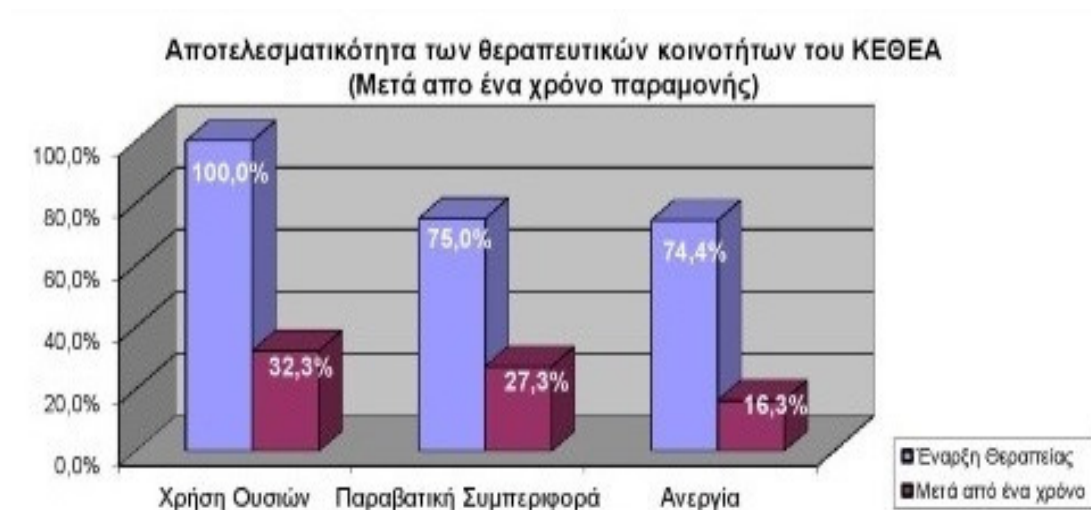
Κοινωνικό όφελος

Έρευνα του 2011 για τη συγκριτική αποτίμηση του κόστους της εξάρτησης και του κόστους συμμετοχής σε πρόγραμμα απεξάρτησης του ΚΕΘΕΑ έδειξε ότι για κάθε

⁷³ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

⁷⁴ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

ένα (1) ευρώ που διατίθεται στη θεραπεία εξοικονομούνται από 4,6 μέχρι 6,5 ευρώ, ανάλογα με το είδος του προγράμματος. Η εξοικονόμηση προκύπτει από τη μείωση του κόστους των υπηρεσιών υγείας, δίωξης, απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, σωφρονισμού καθώς και των άλλων δαπανών που συνδέονται με τη ζωή στη χρήση και τις σχετιζόμενες με την εξάρτηση δραστηριότητες. Το όφελος αυτό, που αφορά απλώς τη συμμετοχή θεραπευτική κοινότητα, ανεξάρτητα από την τελική έκβαση της θεραπείας, αυξάνεται σε βάθος χρόνου, καθώς, η συμμετοχή αυτή συνοδεύεται από σημαντικές πιθανότητες πλήρους αποθεραπείας. Αντίθετα, όσο μεγαλώνει η διάρκεια παραμονής στη χρήση ενισχύεται ο κοινωνικός αποκλεισμός και το κοινωνικό κόστος που συνδέεται με την εξάρτηση. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, το κόστος συμμετοχής σε μια θεραπευτική κοινότητα δεν είναι μόνο μικρότερο από αυτό της παραμονής στη χρήση αλλά και από αυτό του εγκλεισμού.⁷⁵

76

Το ΚΕΘΕΑ αξιολογεί συνεχώς τα προγράμματα του για να τα βελτιώνει και να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών του.

⁷⁵ Τμήμα Ενημέρωσης ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Εξαρτημένων Ατόμων, Προγράμματα και υπηρεσίες

⁷⁶ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΚΕΘΕΑ

4.1 ΤΡΟΠΟΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Τα θεραπευτικά προγράμματα του ΚΕΘΕΑ ακολουθούν ψυχοκοινωνική κατεύθυνση και δεν χορηγούν (είναι κατά) φαρμακευτικές ή υποκατάστατες ουσίες για την αντιμετώπιση της εξάρτησης. Σαν βασικό στόχο της θεραπείας είναι να εντοπίσει και να αντιμετωπίσει το σύνολο των ψυχοκοινωνικών παραγόντων που συμβάλλουν στη δημιουργία και διατήρηση της εξάρτησης, αποκόπτοντας οριστικά το άτομο από το φαύλο κύκλο της. Για το σκοπό αυτό η θεραπευτική διαδικασία λαμβάνει υπόψη και εμπλέκει το άτομο, το διαπροσωπικό του δίκτυο αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο.

Ο εξαρτημένος δεν αντιμετωπίζεται ως «ασθενής» που υποβάλλεται παθητικά σε θεραπεία, αλλά συμμετέχει ενεργά σε αυτήν. Η συμμετοχή στο πρόγραμμα είναι εθελούσια, δεν πραγματοποιούνται αναγκαστικές εισαγωγές και ο θεραπευόμενος διατηρεί το δικαίωμα να διακόψει την παρακολούθηση ανά πάσα στιγμή. Από τη στιγμή που το άτομο αποφασίζει να ενταχθεί στο θεραπευτικό πρόγραμμα, απαιτείται η ενεργητική συμμετοχή του στις καθημερινές θεραπευτικές, εκπαιδευτικές και άλλες δραστηριότητες.

Η μακροχρόνια πολύπλευρη θεραπευτική παρέμβαση του ΚΕΘΕΑ περιλαμβάνει υπηρεσίες ενημέρωσης, συμβουλευτικής υποστήριξης, φροντίδας της υγείας, ψυχικής απεξάρτησης, οικογενειακής θεραπείας εκπαίδευση και κατάρτισης, νομικής στήριξης, επανένταξης στην κοινωνία και στον κόσμο της εργασίας.⁷⁷

Όπως είπαμε και πιο πάνω οι υπηρεσίες που προσφέρει το ΚΕΘΕΑ στους χρήστες είναι δωρεάν και γι αυτούς αλλά και για τις οικογένειες τους.

⁷⁷ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

4.2 ΜΕΙΩΣΗ ΒΛΑΒΗΣ & ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

Το Συμβουλευτικά Κέντρα είναι οι χώροι πρώτης επαφής με τις υπηρεσίες του ΚΕΘΕΑ σε όλη την Ελλάδα. Αποτελούν ασφαλείς και ελεύθερους από ουσίες χώρους όπου προσφέρονται οι ακόλουθες υπηρεσίες:

- Αξιολόγηση της κατάστασης του χρήστη ναρκωτικών και της δριμύτητας των προβλημάτων του σε σωματικό, ψυχολογικό, οικογενειακό και κοινωνικό επίπεδο.
- Σχεδιασμός της θεραπευτικής παρέμβασης.
- Μείωση της χρήσης και των συνδεόμενων με αυτή βλαβών.
- Φροντίδα της υγείας.
- Ενημέρωση για θέματα σωματικής αποτοξίνωσης και ψυχικής απεξάρτησης.
- Ατομική και ομαδική συμβουλευτική υποστήριξη.
- Εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες.
- Πρόχειρα γεύματα και δυνατότητα φροντίδας της ατομικής υγιεινής.
- Κινητοποίηση και προετοιμασία για απεξάρτηση.
- Συμβουλευτική υποστήριξη οικογενειών.
- Συλλογή, καταχώρηση και επεξεργασία των κοινωνικό-δημογραφικών και άλλων ατομικών στοιχείων, των προσερχόμενων στο πλαίσιο των περιορισμών που θέτει η σχετική με την προστασία προσωπικών δεδομένων νομοθεσία.⁷⁸

Με προγράμματα άμεσης πρόσβασης και προσέγγισης χρηστών στο δρόμο το ΚΕΘΕΑ απευθύνεται σε χρήστες ναρκωτικών που είναι αποκομμένοι από τις υπηρεσίες ή δεν έχουν αίτημα ένταξη σε θεραπεία. Τα προγράμματα αυτά προσφέρουν χώρους όπου οι χρήστες ναρκωτικών μπορούν κατά τη διάρκεια της ημέρας να παραμείνουν μακριά από τη χρήση, να λάβουν ψυχολογική υποστήριξη, πρωτοβάθμια περίθαλψη για προβλήματα σωματικής και ψυχικής υγείας, φροντίδα για τις άμεσες ανάγκες τους (σίτιση, ένδυση, ατομική υγιεινή) και ενημέρωση-εκπαίδευση για να περιορίσουν τις αρνητικές επιπτώσεις της χρήσης ουσιών.

Τα δυο νέα Συμβουλευτικά Κέντρα του ΚΕΘΕΑ, που εγκαινιάστηκαν το 2012 στο Ίλιον και την Ηγουμενίτσα, μπόρεσαν να λειτουργήσουν χάρη στην υποστήριξη της τοπικής αυτοδιοίκησης. Σε εκκρεμότητα παραμένουν αιτήματα προς το ΚΕΘΕΑ για δημιουργία νέων Συμβουλευτικών Κέντρων σε περισσότερες από 15 ακόμα περιοχές της χώρας, λόγω των περιορισμένων στη χρηματοδότηση και τη στελέχωση που αντιμετωπίζει ο οργανισμός.⁷⁹

⁷⁸ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

⁷⁹ Τμήμα Ενημέρωσης ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Εξαρτημένων Ατόμων, Προγράμματα και υπηρεσίες

4.3 ΨΥΧΙΚΗ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗ

Οι μονάδες ψυχικής απεξάρτησης αποτελούν την κύρια και πιο εντατική φάση θεραπείας των προγραμμάτων του ΚΕΘΕΑ, όπου παραπέμπεται ο χρήστης ναρκωτικών μετά τη σύντομη προετοιμασία του στο Συμβουλευτικό Κέντρο. Η προσέγγιση είναι ψυχοκοινωνική και δεν χρησιμοποιούνται υποκατάστατα ή άλλες ουσίες. Οι Θεραπευτικές Κοινότητες παρέχουν ένα δομημένο, ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από την ενεργητική συμμετοχή και την ισότιμη αλληλεπίδραση όλων των μελών του. Στόχοι τους είναι:

- Σωματική αποτοξίνωση και πλήρης αποχή από τη χρήση ναρκωτικών ουσιών.
- Ψυχική απεξάρτηση.
- Εγκατάλειψη της παραβατικής συμπεριφοράς.
- Απόκτηση νέων δεξιοτήτων και στρατηγικών αντιμετώπισης προβλημάτων.
- Επαγγελματικός προσανατολισμός, εκπαίδευση και κατάρτιση.
- Υποστήριξη για επίλυση νομικών εκκρεμοτήτων.
- Βελτίωση οικογενειακών σχέσεων.

Ο χρόνος παραμονής στις μονάδες απεξάρτησης κυμαίνεται από 9 έως 12 μήνες συμμετοχής, ενώ οι 7 στους 10 από αυτούς που ολοκληρώνουν Θεραπευτική Κοινότητα, πέντε χρόνια μετά, απέχουν από τη χρήση οποιασδήποτε παράνομης ουσίας, δεν έχουν καμία νομική εμπλοκή και εργάζονται.⁸⁰

Θεραπεία διαμονής για ενήλικες

Η θεραπεία διαμονής για ενήλικες απευθύνεται σε χρήστες ουσιών οι οποίοι είτε αντιμετωπίζουν δυσκολίες στέγασης και κοινωνικής υποστήριξης είτε επιθυμούν ή χρειάζεται να απομακρυνθούν από τον τόπο διαμονής τους κατά τη διάρκεια της θεραπείας. Το 2012 το ΚΕΘΕΑ διέθετε πέντε προγράμματα που προσέφεραν θεραπεία σε Κοινότητα διαμονής:

- ΚΕΘΕΑ ΙΘΑΚΗ στη Θεσσαλονίκη
- ΚΕΘΕΑ ΕΞΟΔΟΣ στη Λάρισα
- ΚΕΘΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ στη Ραφήνα
- ΚΕΘΕΑ ΝΟΣΤΟΣ-ΕΛΑΝΤΑΣ στον Πειραιά
- ΚΕΘΕΑ ΚΥΤΤΑΡΟ στην Καλαμάτα⁸¹

⁸⁰ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

⁸¹ Πουλόπουλος Χαράλαμπος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2012.

Για κάθε 1€ που επενδύεται σε μια θεραπευτική κοινότητα η κοινωνία εξοικονομεί από 4,6€ έως 6,5€ ανάλογα με τον τύπο του προγράμματος.

4.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ

Τα Κέντρα Κοινωνικής Επανεξέταξης σε όλη την Ελλάδα υποδέχονται τα άτομα που ολοκληρώνουν την κυρίως φάση θεραπείας στα προγράμματα του ΚΕΘΕΑ, παρέχοντας συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη για τη σταδιακή και ομαλή επανεξέταξη στο κοινωνικό σύνολο. Στο στάδιο αυτό στόχος είναι η οργάνωση της προσωπικής και κοινωνικής ζωής σε νέες βάσεις, με οικονομική ανεξαρτησία, υγεία, υποστηρικτικές σχέσεις και δημιουργικούς στόχους. Οι υπηρεσίες που παρέχουν τα Κέντρα περιλαμβάνουν:

- Δυνατότητα φιλοξενίας σε ξενώνες αυτόνομης διαβίωσης για το αρχικό μεταβατικό διάστημα.
- Ατομική και ομαδική συμβουλευτική σε τακτική εξωτερική βάση.
- Εκπαίδευση και κατάρτιση σε συνεργασία με εξειδικευμένους φορείς.
- Επαγγελματικό προσανατολισμό και συμβουλευτική για την υποστήριξη της ένταξης στον κόσμο της εργασίας.
- Ενημέρωση για τα πολιτικά, κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα και υποχρεώσεις.
- Νομική υποστήριξη.
- Μέριμνα για προβλήματα υγείας.
- Εκπαίδευση για την πρόληψη της υποτροπής.
- Συμβουλευτική οικογένειας και ζευγαριών.⁸²

⁸² Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013 Διαθέσιμο και στο URL: http://www.kethea.gr/Portals/0/Uploads/APOLOGISMOS_2013_L.pdf

Οι διαρκώς επιδεινούμενες συνθήκες στην αγορά εργασίας θέτουν σε κίνδυνο την προσπάθεια των απεξαρτημένων για ένταξη και ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία. Η προσπάθεια του ΚΕΘΕΑ αυτή την περίοδο εστιάζεται στη δημιουργία προγραμμάτων και δικτύων κατάρτισης, επαγγελματικού προσανατολισμού και προώθησης στην απασχόληση.

Η ισότιμη και ενεργός συμμετοχή στην κοινωνία και την αγορά εργασίας είναι ο τελικός στόχος της απεξάρτησης. Δεκατέσσερα κέντρα κοινωνικής επανένταξης σε όλη την Ελλάδα υποστηρίζουν αυτή την προσπάθεια κάτω από όλο και πιο δύσκολες συνθήκες λόγω της οικονομικής κρίσης. Το 2013 τα κέντρα προσέφεραν υπηρεσίες σε 437 άτομα.⁸³

⁸³ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013 Διαθέσιμο και στο URL: <http://www.kethea.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Η συμμετοχή των οικείων συμβάλλει σημαντικά σε όλες τις φάσεις και την αποτελεσματικότητα της θεραπείας. Στο πλαίσιο των θεραπευτικών προγραμμάτων του ΚΕΘΕΑ λειτουργούν 27 κέντρα οικογενειακής υποστήριξης σε όλη την Ελλάδα. Το 2013 στα Κέντρα συμμετείχαν 6.541 μέλη οικογενειών.⁸⁴

Τα Κέντρα Οικογενειακής Υποστήριξης απευθύνονται στα μέλη της οικογένειας και άλλα άτομα του στενού περιβάλλοντος των χρηστών ναρκωτικών, προσφέροντας ενημέρωση, συμβουλευτική και θεραπευτική υποστήριξη. Η συμμετοχή της οικογένειας αυξάνει την αποτελεσματικότητα της θεραπείας και είναι αναπόσπαστο κομμάτι των προγραμμάτων του ΚΕΘΕΑ. Στη χώρα μας ιδίως, όπου 7 στους 10 χρήστες ναρκωτικών μένουν με την οικογένειά τους, οι στενοί συγγενείς μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην έναρξη και ολοκλήρωση της θεραπείας. Αρκετές φορές η οικογένεια του χρήστη ναρκωτικών έρχεται σε επαφή με το θεραπευτικό πρόγραμμα πριν από τον ίδιο και αποτελεί βασική πηγή παραπομπής του στη θεραπεία. Τα Κέντρα προσφέρουν:

- Ενημέρωση για τη χρήση, την εξάρτηση και τις δυνατότητες θεραπείας. Συναισθηματική στήριξη και ενίσχυση
 - Ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των οικείων για ενεργή συμμετοχή τους στις θεραπευτικές διαδικασίες.
 - Εκπαίδευση και υποστήριξη τους, ώστε να κινητοποιήσουν τους εξαρτημένους για θεραπεία.
 - Εκπαίδευση στη δημιουργία υποστηρικτικού προς την αποχή περιβάλλοντος και την πρόληψη της υποτροπής.
 - Βελτίωση της επικοινωνίας και της λειτουργικότητας της οικογένειας.
 - Προσωπική ανάπτυξη των μελών της οικογένειας μέσα από ομάδες αυτοβοήθειας και δημιουργικές δραστηριότητες.
 - Προσωπική ανάπτυξη μέσα από ομάδες αυτοβοήθειας και δημιουργικές δραστηριότητες⁸⁵

Τα ερευνητικά δεδομένα και η κλινική εμπειρία δείχνουν ότι, όταν η θεραπεία για την αντιμετώπιση της εξάρτησης συμπεριλαμβάνει συμβουλευτική και θεραπεία της οικογένειας, είναι πιο αποτελεσματική. Η συμμετοχή της οικογένειας ενισχύει την κινητικότητα και παραμονή στο θεραπευτικό πρόγραμμα, συμβάλλει στην επίτευξη

⁸⁴ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013 Διαθέσιμο και στο URL: <http://www.kethea.gr>

⁸⁵ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

της αποχής, βελτιώνει την οικογενειακή και κοινωνική λειτουργικότητα και αποτελεί παράγοντα πρόληψης της υποτροπής.

Ένας σημαντικός στόχος της οικογενειακής θεραπείας είναι και η πρόληψη, καθώς, όταν ένα μέλος της οικογένειας κάνει κατάχρηση ουσιών ή είναι εξαρτημένο από αυτές, τα υπόλοιπα της μέλη διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να εκδηλώσουν παρόμοιο πρόβλημα. Πρόβλημα χρήσης ουσιών από τους γονείς αποτελεί τον πιο ισχυρό προγνωστικό παράγοντα για χρήση ουσιών και άλλες δυσπροσαρμοστικές μορφές συμπεριφοράς από τα παιδιά. Η χρήση ουσιών από ένα παιδί της οικογένειας αυξάνει σημαντικά τις πιθανότητες εμπλοκής και για τα υπόλοιπα. Η συμβουλευτική και θεραπεία της οικογένειας είναι βασικό συστατικό της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων απεξάρτησης του ΚΕΘΕΑ.⁸⁶

ΚΕΝΤΡΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ	ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΔΕΧΤΗΚΑΝ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ			
	2010	2011	2012	2013
Εφήβων και Νεαρών Ενήλικων Βόλου	250	181	175	187
Αθήνας Εφήβων (ΚΕΘΕΑ ΣΤΡΟΦΗ)	317	354	304	293
Αθήνας Εφήβων (ΚΕΘΕΑ ΠΛΕΥΣΗΣ)	283	283	383	441
Πειραιά Εφήβων (ΚΕΘΕΑ ΕΞΑΝΤΑΣ)	168	164	190	205
Θεσσαλονίκης Εφήβων (ΚΕΘΕΑ ΑΝΑΠΑΥΣΗ)	159	177	170	225
Πάτρας Εφήβων (ΚΕΘΕΑ ΟΞΥΓΟΝΟ)	245	165	211	223
Ηράκλειο Κρήτης Εφήβων (ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ)	-	64	66	73
ΣΥΝΟΛΟ	1422	1388	1499	1647

Πίνακας 1 Άτομα που δέχτηκαν υπηρεσίες⁸⁷

Στον παραπάνω πίνακα φαίνονται οι επισκέψεις που δέχτηκαν τα κέντρα οικογενειακής υποστήριξης κατά την περίοδο 2010-2013.

5.2 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ- ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ

Ακόμα ένα εξίσου σημαντικό πρόγραμμα είναι αυτό της υποστήριξης φυλακισμένων και αποφυλακισμένων μέσω της Συμβουλευτικής Κρατουμένων το οποίο έχει στόχο:

⁸⁶ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013 Διαθέσιμο και στο URL: <http://www.kethea.gr>

⁸⁷ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013 Διαθέσιμο και στο URL: <http://www.kethea.gr>

- τη διάγνωση και αξιολόγηση των προβλημάτων των εξαρτημένων
- την κινητοποίησή τους, ώστε να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα υγείας τους
- τη μείωση της εμπλοκής τους με τη χρήση ουσιών
- την ενημέρωση, κινητοποίηση και προετοιμασία για ένταξη σε υποστηρικτική ή θεραπευτική δομή εντός φυλακής ή εκτός, βάσει της πρόβλεψης του νόμου για «υφ' όρων απόλυση»
- τη συμβουλευτική υποστήριξη των οικογενειών τους, μέσω των μονάδων του ΚΕΘΕΑ που λειτουργούν στην κοινωνία.

Μετά την ολοκλήρωση του Προγράμματος Συμβουλευτικής, οι κρατούμενοι παραπέμπονται για την κύρια φάση θεραπείας είτε σε Θεραπευτική Κοινότητα εκτός φυλακής (με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών, εφόσον συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος) είτε σε Θεραπευτική Κοινότητα σωφρονιστικού καταστήματος. Οι Θεραπευτικές Κοινότητες στη φυλακή έχουν στόχο:

- την αποχή από τη χρήση και την παραβατική συμπεριφορά
- τη διερεύνηση των αιτιών και προβλημάτων που οδήγησαν στην εξάρτηση
- την αλλαγή της συμπεριφοράς
- την απόκτηση νέων δεξιοτήτων αντιμετώπισης προβλημάτων
- την επανασύνδεση με την εκπαίδευση και την οικογένεια
- την παραπομπή σε προγράμματα επανένταξης.

Στα Κέντρα Υποδοχής και Επανάταξης αποφυλακισμένων παρέχονται υπηρεσίες τόσο σε αποφυλακισμένους που έχουν ολοκληρώσει θεραπεία απεξάρτησης μέσα στη φυλακή όσο και σε αποφυλακισμένους που είναι χρήστες ή έχουν πραγματοποιήσει μέρος μόνο της θεραπείας τους κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού τους. Έτσι, ανάλογα με τις ανάγκες, παρέχονται υπηρεσίες προετοιμασίας και κινητοποίησης για θεραπεία, θεραπείας απεξάρτησης, κοινωνικής επανένταξης και μεταθεραπευτικής παρακολούθησης.⁸⁸

5.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Το χαμηλό επίπεδο τυπικής εκπαίδευσης, η περιορισμένη εργασιακή πείρα και ειδίκευση, η έλλειψη δεξιοτήτων απαραίτητων για την αναζήτηση, εύρεση και διατήρηση της εργασίας, η απουσία δικτύων και πηγών πληροφόρησης και υποστήριξης για την εργασιακή αποκατάσταση είναι συχνό φαινόμενο μεταξύ των εξαρτημένων. Στοχεύοντας στην κοινωνική και εργασιακή ένταξη το ΚΕΘΕΑ σε όλα τα στάδια θεραπείας παρέχει στα μέλη του τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε οργανωμένες δραστηριότητες εκπαίδευσης, με στόχους:

- Την επανασύνδεση με την εκπαιδευτική διαδικασία και την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών ελλείψεων

⁸⁸ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

- Την αναβάθμιση των τυπικών εκπαιδευτικών προσόντων
- Τη συμβουλευτική και τον εκπαιδευτικό και επαγγελματικό προσανατολισμό
- Την καλλιέργεια νέων προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων και νέων ενδιαφερόντων
- Τη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου
- Την επαγγελματική κατάρτιση
- Τη δικτύωση με επιχειρήσεις, εργοδότες, κοινωνικούς φορείς και συλλόγους για την προώθηση της ένταξης στην αγορά εργασίας
- Την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για άρση του κοινωνικού στιγματισμού που δυσχεραίνει την ένταξη των απεξαρτημένων στην αγορά εργασίας

Για την επίτευξη αυτών των στόχων, το ΚΕΘΕΑ έχει δημιουργήσει δομές εκπαίδευσης- κατάρτισης, στελεχωμένες με εξειδικευμένο προσωπικό, αξιοποιεί ως εθελοντές εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες διαφόρων ειδικοτήτων, συνεργάζεται με δημόσιες εκπαιδευτικές μονάδες αλλά και ιδιωτικούς εκπαιδευτικούς φορείς, οι οποίοι προσφέρουν υποτροφίες στα μέλη του.⁸⁹

➤ Σχολική εκπαίδευση

Τα μέλη του ΚΕΘΕΑ έχουν την ευκαιρία να συμπληρώσουν τη σχολική τους εκπαίδευση και να προετοιμαστούν για την εισαγωγή τους σε ανώτερες και ανώτατες σχολές, συμμετέχοντας στα μεταβατικά σχολεία του οργανισμού σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λάρισα, και Ηράκλειο σε σχολικές τάξεις που πραγματοποιούνται, ανάλογα με τις ανάγκες στα κατά τόπους θεραπευτικά προγράμματα, σε ιδιαίτερα μαθήματα που παραδίδονται από εθελοντές ή φοιτώντας σε δημόσιες εκπαιδευτικές μονάδες με την υποστήριξη του θεραπευτικού προγράμματος.⁹⁰

Σχολική εκπαίδευση εντός ΚΕΘΕΑ	Εκπαιδευόμενοι	Επιτυχόντες
Παρακολούθηση	262	-
Προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις	139	138
Πανελλαδικές εξετάσεις	20	14

Πίνακας 2 Εκπαιδευόμενοι και επιτυχόντες⁹¹

Ο παραπάνω πίνακας δείχνει τα αποτελέσματα των ατόμων που συμμετείχαν στην σχολική εκπαίδευση και έδωσαν εξετάσεις.

⁸⁹ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013 Διαθέσιμο και στο URL: http://www.kethea.gr/Portals/0/Uploads/APOLOGISMOS_2013_L.pdf

⁹⁰ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013 Διαθέσιμο και στο URL: http://www.kethea.gr/Portals/0/Uploads/APOLOGISMOS_2013_L.pdf

⁹¹ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013 Διαθέσιμο και στο URL: http://www.kethea.gr/Portals/0/Uploads/APOLOGISMOS_2013_L.pdf

➤ Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός

Τα προγράμματα του ΚΕΘΕΑ προσφέρουν ένα δομημένο πρόγραμμα ατομικών και ομαδικών συναντήσεων με στόχο τη διερεύνηση των ατομικών χαρακτηριστικών, αναγκών και δυνατοτήτων και τη διαμόρφωση ενός εξατομικευμένου πλάνου για την συνέχιση της εκπαίδευσης και την ανεύρεση εργασίας ή την επαγγελματική σταθεροποίηση και εξέλιξη. Ανάλογες υπηρεσίες προσφέρονται σε μέλη του ΚΕΘΕΑ και από άλλους, συνεργαζόμενους φορείς.

Συμβουλευτική & επαγγελματικός προσανατολισμός	Συμμετέχοντες
Ατομικές συναντήσεις εκπαιδευτικής συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού εντός ΚΕΘΕΑ	828
Ομαδικές συναντήσεις εκπαιδευτικής συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού εντός ΚΕΘΕΑ	819

Πίνακας 3 Οι συμμετέχοντες του επαγγελματικού προσανατολισμού

Τα στατιστικά στοιχεία του πίνακα είναι το χρονικό διάστημα του 2013 σύμφωνα με τον Διευθυντή του ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ κ. Γκιτάκο Βασίλειο.⁹²

➤ Επαγγελματική κατάρτιση

Στις δομές επαγγελματικής κατάρτισης του ΚΕΘΕΑ ανήκουν:

- 4 παραγωγικές μονάδες στη Θεσσαλονίκη: το τυπογραφείο ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ+ΧΡΩΜΑ, εργαστήριο κεραμικής, ξυλουργείο και αγρόκτημα, όπου υπάρχει η δυνατότητα πεντάμηνης, αμειβόμενης μαθητείας με ασφάλιση.
- 5 τμήματα ΙΕΚ, που λειτουργούν στις εγκαταστάσεις θεραπευτικών προγραμμάτων στην κεντρική και τη βόρεια Ελλάδα, ως παραρτήματα συνεργαζόμενων δημόσιων ΙΕΚ, προσφέροντας πιστοποιημένη κατάρτιση στους τομείς της ξυλουργικής, της κεραμικής, της μαγειρικής, και των εφαρμογών πληροφορικής με πολυμέσα
- 2 Εξειδικευμένα Κέντρα Κοινωνικής και Επαγγελματικής Ένταξης (ΕΚΚΕΕ) σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, με παραρτήματα δε διάφορες πόλεις, τα οποία πραγματοποιούν προγράμματα προκατάρτισης, κατάρτισης και επαγγελματικού προσανατολισμού για μέλη και αποφοίτους θεραπευτικών προγραμμάτων

⁹² Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013 Διαθέσιμο και στο URL: <http://www.kethea.gr>

Κατάρτιση σε μέλη του ΚΕΘΕΑ προσφέρεται επίσης από μέλη των δικτύων συνεργαζόμενων φορέων εκπαίδευσης που έχει δημιουργήσει το ΚΕΘΕΑ σε διάφορες πόλεις.

Επαγγελματική κατάρτιση	Εκπαιδευόμενοι
Πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης εντός ΚΕΘΕΑ	118
Θεσμός μαθητείας στις παραγωγικές μονάδες του ΚΕΘΕΑ	11
Υποτροφίες σε συνεργαζόμενους φορείς	76

Πίνακας 4 Εκπαιδευόμενοι της επαγγελματικής κατάρτισης το 2013

Το 2013 συνεχίστηκε η υλοποίηση προγραμμάτων στα ΙΕΚ του ΚΕΘΕΑ και το έργο της Αναπτυξιακής Σύμπραξης ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ⁹³, ενώ ολοκληρώθηκε η διενέργεια επιδοτούμενων προγραμμάτων με ευρωπαϊκούς πόρους στην κατασκευή παραδοσιακών μουσικών οργάνων, την ηλεκτρονική σχεδίαση εντύπων, τις γραφικές τέχνες, την κεραμική, τις παραδοσιακές καλλιέργειες και την τηλεοπτική παραγωγή. Επίσης, πιστοποιήθηκαν στο ΕΚΚΕΕ Αθήνας οι χώροι τριών νέων εργαστηρίων, μαγειρικής, ηλεκτρονικών υπολογιστών και κατασκευών, καθώς και νέα παραρτήματα του στην Πάτρα και την Καλαμάτα. Ιδιαίτερα αρνητική εξέλιξη μέσα στη χρονιά αποτέλεσε η διακοπή της διαδικασίας ένταξης μελών του οργανισμού ως μαθητευομένων στις παραγωγικές του μονάδες, λόγω κωλύματος σχετιζόμενου με νέες νομοθετικές ρυθμίσεις. Η εξέλιξη αυτή έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην πορεία επανένταξης των μελών και στην εύρυθμη λειτουργία των παραγωγικών μονάδων.⁹⁴

➤ Άλλες εκπαιδευτικές υπηρεσίες

Σεμινάρια, δημιουργικές, αθλητικές και εθελοντικές ομάδες προσφέρουν στα μέλη των προγραμμάτων τη δυνατότητα να διερευνούν τους ορίζοντες τους και να

⁹³ Η Α.Σ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ αποτελεί μια καινοτόμο συνεργασία ανάμεσα στο χώρο της απεξάρτησης και τους κοινωνικούς εταίρους από τον κόσμο της εργασίας και των επιχειρήσεων, με στόχο την υποστήριξη της κοινωνικής και εργασιακής ένταξης των απεξαρτημένων ατόμων στην εξαιρετικά δύσκολη συγκυρία που διανύει η χώρα μας. Το ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ απευθύνεται σε μέλη και αποφοίτους αναγνωρισμένων θεραπευτικών προγραμμάτων, με δράσεις εκπαίδευσης-κατάρτισης, συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες μέσω ατομικών ή ομαδικών συνεδριών και συμβουλευτική υποστήριξη για τη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων ή κοινωνικών συνεταιρισμών επιχειρήσεων. Στόχος είναι να διαμορφωθούν οι προϋποθέσεις τόσο για την έναρξη νέων επιχειρήσεων από τους ωφελούμενους όσο και για την πρόσληψη τους σε επιχειρήσεις τρίτων.

⁹⁴ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013 Διαθέσιμο και στο URL: <http://www.kethea.gr>

αναπτύξουν νέες δεξιότητες, ενδιαφέροντα και τρόπους διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου. Η συμμετοχή στις ομάδες στοχεύει συγχρόνως στη συνεχή επαφή με την κοινωνία μέσα από τη διοργάνωση εκδηλώσεων και δράσεων που σχετίζονται με το αντικείμενο των ομάδων. Παρέχεται επίσης η δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων ξένων γλωσσών και ηλεκτρονικών υπολογιστών με στόχο την πιστοποίηση, καθώς και ελληνικών ως ξένης γλώσσας.

Άλλες υπηρεσίες εκπαίδευσης-επιμόρφωσης	Συμμετέχοντες
Καλλιτεχνικές, αθλητικές, περιβαλλοντικές κ εθελοντικές ομάδες	2,032
Ξένες γλώσσες	158
Ελληνικά ως ξένη γλώσσα	75
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	228

Πίνακας 5 Τα ποσοστά συμμετεχόντων στις άλλες υπηρεσίες εκπαίδευσης⁹⁵

5.4 ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Η εξάρτηση από ουσίες επιβαρύνει σοβαρά τόσο τη σωματική όσο και την ψυχική υγεία. Η φροντίδα της υγείας αποτελεί βασικό μέλημα του ΚΕΘΕΑ από την πρώτη στιγμή που οι χρήστες ναρκωτικών θα προσεγγίσουν τα προγράμματά του. Για το λόγο αυτό έχει δημιουργήσει στην Αθήνα το Ψυχοδιαγνωστικό Κέντρο με στόχο την έγκαιρη διάγνωση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων υγείας των μελών του.⁹⁶

Για την φροντίδα της σωματικής και ψυχικής υγείας των χρηστών το ΚΕΘΕΑ έχει δημιουργήσει στην Αθήνα το Ψυχοδιαγνωστικό Κέντρο, αποτελούμενο από τη Μονάδα Ψυχικής και τη Μονάδα Σωματικής Υγείας, όπου παρέχονται υπηρεσίες πρωτοβάθμιας περίθαλψης, γενικής ιατρικής, παιδοψυχιατρικής, ψυχιατρικής και οδοντιατρικής. Προσφέρονται επίσης υπηρεσίες πρόληψης όλων των βαθμίδων στους παραπάνω τομείς, ενώ το Κέντρο συνεργάζεται με δημόσιες υπηρεσίες υγείας για παραπομπές των μελών του. Οι δυο μονάδες στελεχώνονται από εξειδικευμένο

⁹⁵ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013. Διαθέσιμο και στο URL: http://www.kethea.gr/Portals/0/Uploads/APOLOGISMOS_2013_L.pdf

⁹⁶ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

προσωπικό στους τομείς ψυχιατρικής, παιδοψυχιατρικής, παθολογίας, νοσηλευτικής και οδοντιατρικής. Το 2013 οι μονάδες δέχτηκαν 3,554 επισκέψεις.⁹⁷

5.5 ΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Η λήξη των νομικών εκκρεμοτήτων αποτελεί προϋπόθεση για την απεξάρτηση και την επανένταξη στην κοινωνία. Για να βοηθήσει τα μέλη των θεραπευτικών του προγραμμάτων στη διαδικασία επίλυσης των νομικών τους εκκρεμοτήτων από τη συνδεδεμένη με τη χρήση παραβατική συμπεριφορά, το ΚΕΘΕΑ έχει δημιουργήσει την Υπηρεσία Νομικής Στήριξης. Η Υπηρεσία παρέχει δωρεάν ενημέρωση και συμβουλευτική, καθώς και νομική στήριξη στα άπορα μέλη. Δραστηριοποιείται με δύο γραφεία, στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, με τη συνεργασία των Δικηγορικών Συλλόγων των δύο πόλεων.⁹⁸

Για να βοηθήσει τα μέλη των προγραμμάτων του στη διαδικασία επίλυσης των νομικών τους εκκρεμοτήτων από τη συνδεδεμένη με τη χρήση παραβατική συμπεριφορά, το ΚΕΘΕΑ έχει δημιουργήσει την Υπηρεσία Νομικής Στήριξης. Η υπηρεσία παρέχει δωρεάν ενημέρωση και συμβουλευτική για τη νομοθεσία περί ναρκωτικών, νομική στήριξη στα άπορα μέλη του που βρίσκονται στη φάση της επανένταξης, νομική βοήθεια σε κρατούμενους ή αποφυλακισμένους και απάλειψη από το ποινικό μητρώο των απεξαρτημένων χρηστών καταδικαστικών αποφάσεων ή εκκρεμών διώξεων.⁹⁹

⁹⁷ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013

⁹⁸ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

⁹⁹ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6.1 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ

Η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και η εκπαίδευση επαγγελματιών γύρω από το φαινόμενο των εξαρτήσεων αποτελούν βασικούς στόχους του ΚΕΘΕΑ.

Για την επίτευξή τους το ΚΕΘΕΑ:

- Πραγματοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα στον τομέα των εξαρτήσεων για επαγγελματίες και φοιτητές στο χώρο της ψυχικής υγείας, της κοινωνικής φροντίδας, των παιδαγωγικών, της κοινωνιολογίας, της ψυχιατρικής, της απονομής της δικαιοσύνης κ.ά., σε συνεργασία με αναγνωρισμένους φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού.
- Συλλέγει, αναλύει και επεξεργάζεται συστηματικά τα στοιχεία για τα κοινωνικο-δημογραφικά χαρακτηριστικά και τους τρόπους χρήσης όσων συμμετέχουν στα προγράμματά του, αξιολογεί τις υπηρεσίες του και παίρνει μέρος σε ειδικά ερευνητικά προγράμματα για τις εξαρτήσεις, σε συνεργασία με ελληνικούς και ξένους φορείς.
- Συντονίζει ή συμμετέχει σε ευρωπαϊκά προγράμματα που στοχεύουν στην εκπαίδευση επαγγελματιών, την έρευνα, την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, αλλά και στην ανάπτυξη καινοτόμων υπηρεσιών υποστήριξης, εκπαίδευσης-κατάρτισης και επαγγελματικής ένταξης των εξαρτημένων.
- Παρέχει τη δυνατότητα διεθνούς επαγγελματικής πιστοποίησης στην αντιμετώπιση των εξαρτήσεων, σε συνεργασία με το IC&RC (International Certification & Reciprocity Consortium).
- Διαθέτει επιστημονική βιβλιοθήκη με έδρα την Αθήνα, εκδίδει το επιστημονικό περιοδικό «Εξαρτήσεις» και συνεργάζεται με εκδοτικό οίκο για την έκδοση πρωτότυπων ή μεταφρασμένων επιστημονικών εκδόσεων για θέματα εξαρτήσεων, ψυχοθεραπείας, ψυχολογίας και κοινωνικών επιστημών.

- Δίνει τη δυνατότητα σε φοιτητές και σπουδαστές να πραγματοποιήσουν πρακτική άσκηση στις υπηρεσίες του ή να εκπονήσουν μεταπτυχιακή εργασία αξιοποιώντας κλινικά του δεδομένα.¹⁰⁰

6.2 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τα επιμορφωτικά προγράμματα στην αγωγή υγείας και την πρόληψη απευθύνονται σε επαγγελματίες ψυχικής υγείας, στελέχη κοινωνικών υπηρεσιών, επιμελητές ανηλίκων, εκπαιδευτικούς και στελέχη της εκπαίδευσης, καθώς και άλλες επαγγελματικές ομάδες που έρχονται σε επαφή με το πρόβλημα της εξάρτησης ή που επιθυμούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση του. Τα προγράμματα στοχεύουν στην ενημέρωση-ευαισθητοποίηση αλλά και στη μεταφορά τεχνογνωσίας γύρω από το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση παρεμβάσεων πρόληψης. Για την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης στα σχολεία, το ΚΕΘΕΑ έχει δημιουργήσει εκπαιδευτικό υλικό, εγκεκριμένο από το Υπουργείο Παιδείας, που χρησιμοποιείται στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Μέσα στο 2013 ενισχύθηκε η συνεργασία με τους Επιμελητές Ανηλίκων οι οποίοι εκπαιδεύτηκαν σε θέματα χρήσης ουσιών στην εφηβεία.¹⁰¹

Εκπαιδευτικά προγράμματα ΚΕΘΕΑ

Επίσης το ΚΕΘΕΑ δίνει τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης σε φοιτητές ψυχολογίας και κοινωνικών επιστημών από πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού και προσφέρει προγράμματα έρευνας σε μεταπτυχιακούς φοιτητές ή υποψήφιους διδάκτορες. Ακόμη χορηγούνται βεβαίωσης παρακολούθησης καθώς και βεβαιώσεις συμμετοχής σε εκπαιδευτικά προγράμματα¹⁰².

Ημερίδες και διαλέξεις

Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Σαν Ντιέγκο, την Παιδοψυχιατρική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και το

¹⁰⁰ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

¹⁰¹ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013

¹⁰² ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr/%CF%80%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%8E%CE%BD.aspx>

Deree college, πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα ανοιχτή ημερίδα με θέμα: «Γονεϊκότητα, τραύμα και κατάχρηση ουσιών». Στην Αθήνα διοργανώθηκαν επίσης δυο ανοιχτές διαλέξεις γύρω από τη συμβουλευτική ενηλίκων, καθώς και τις πρακτικές και την εμπειρία από τη θεραπεία των εξαρτημένων στην Αυστραλία. Οι εκπαιδευτές προέρχονταν από το Saint Mairys College της Καλιφόρνιας και το Πανεπιστήμιο της Νέας Νότιας Ουαλίας της Αυστραλίας και προσέφεραν τις υπηρεσίες τους αμισθί¹⁰³.

6.2 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ IC&RC -ΣΚΟΠΟΙ

Το Διεθνές Συμβούλιο Ενιαίας Πιστοποίησης [IC&RC](#) (International Certification & Reciprocity Consortium) που ιδρύθηκε το 1981 είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός μέλη του οποίου είναι οργανισμοί που πιστοποιούν συμβούλους τοξικοεξάρτησης, κλινικούς επόπτες, ειδικούς στην πρόληψη, επαγγελματίες που ασχολούνται με τις συν-υπάρχουσες διαταραχές και επαγγελματίες που εργάζονται στο χώρο της Ποινικής Δικαιοσύνης.

Το IC&RC αποτελείται από 76 οργανισμούς που αντιπροσωπεύουν περισσότερους από 45.000 πιστοποιημένους συμβούλους διεθνώς. Έργο του IC&RC είναι η προστασία του κοινού με την προώθηση κοινών προτύπων και τη διευκόλυνση της μεταφοράς των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πιστοποιημένων επαγγελματιών στο χώρο των εξαρτήσεων στις χώρες όπου είναι δραστηριοποιείται το Συμβούλιο (Γερμανία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Καναδάς, Κύπρος, Μάλτα, Σουηδία, Βουλγαρία κ.ά.).

Οι σκοποί του IC&RC είναι:

- Να προωθεί τα διεθνή πρότυπα για την πιστοποίηση στο χώρο της θεραπείας, της πρόληψης και της κλινικής εποπτείας για το αλκοόλ και τα ναρκωτικά.
- Να παρέχει πιστοποίηση, βάσει δεξιοτήτων, ώστε να διασφαλίζεται η προστασία του κοινού.
- Να δημιουργεί συνεργασίες με άλλους οργανισμούς, κυβερνητικές οργανώσεις και ομάδες που ασχολούνται με την ποιότητα των υπηρεσιών φροντίδας και των επαγγελματιών στο χώρο της εξάρτησης από το αλκοόλ και τα ναρκωτικά.
- Να αναπτυχθεί σε διεθνή οργανισμό με συμμετοχική διοίκηση.

Με πρωτοβουλία του ΚΕΘΕΑ έχει συσταθεί η Επιστημονική Επιτροπή Πιστοποίησης Συμβούλων Τοξικοεξάρτησης (Alcohol & Drug Counselors) και Συμβούλων Πρόληψης (Prevention Specialists) για την Ελλάδα, την Κύπρο, τη Μάλτα και τη

¹⁰³ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013

Βουλγαρία, σε συνεργασία με το IC&RC. Η Επιστημονική Επιτροπή για την Ελλάδα, την Κύπρο, τη Μάλτα και τη Βουλγαρία εξετάζει αιτήσεις και παρέχει πιστοποίηση σε επαγγελματίες που μένουν μόνιμα και εργάζονται στα κράτη αυτά, σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές αλλά και τις ιδιαίτερες πολιτισμικές συνθήκες κάθε χώρας.¹⁰⁴

6.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ-ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η έρευνα αξιολόγησης στα θεραπευτικά προγράμματα αποτελεί εργαλείο τεκμηρίωσης και επιβεβαίωσης της κοινωνικής επένδυσης αλλά και σημαντικό πεδίο για καινοτομίες: στην έρευνα, στην παροχή υπηρεσιών, στην κοινωνική πολιτική και στις εθνικές στρατηγικές. Οι ερευνητικές μέθοδοι αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται στο ΚΕΘΕΑ περιλαμβάνουν ποιοτικές και ποσοτικές μεθόδους ανάλυσης και σχεδιασμού, οι οποίες ακολουθούν τις προδιαγραφές που έχει εκπονήσει η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας σε συνεργασία με το EMCDDA και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Το σύστημα αξιολόγησης του ΚΕΘΕΑ προβλέπει τόσο εσωτερική όσο και εξωτερική αξιολόγηση.

Η **εσωτερική αξιολόγηση** περιλαμβάνει το Κεντρικό Σύστημα Ελέγχου Κλινικών Διοικητικών και Οικονομικών Στοιχείων (CMIS), τη διερεύνηση του βαθμού ικανοποίησης των αποδεκτών των υπηρεσιών και της ευρύτερης κοινότητας, την αξιολόγηση των ανθρώπινων πόρων, την αξιολόγηση της διαδικασίας και της αποτελεσματικότητας, τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, την ανάλυση κόστους, τον κοινωνικό σχεδιασμό, καθώς και την ικανοποίηση προσωπικού.

Η **εξωτερική αξιολόγηση** περιλαμβάνει τη Διεθνή Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης του ΚΕΘΕΑ, αποτελούμενη από τους Dr. George De Leon, Dr. David Deitch, Dr. Mertien Kooyman και Dr. Giles Amado, επισκέψεις σε θεραπευτικά πλαίσια, προγράμματα έρευνας ad hoc, οικονομική αξιολόγηση, μελέτες αποτελεσματικότητας, καθώς και ικανοποίησης προσωπικού και ευρύτερης κοινότητας.¹⁰⁵

¹⁰⁴ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

¹⁰⁵ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

Ευρωπαϊκά προγράμματα

- **Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα ΚΕΘΕΑ**
Το έργο «Ανάπτυξη και Παροχή Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών του ΚΕΘΕΑ σε ειδικές κατηγορίες πληθυσμού» είναι ενταγμένο και χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση», στο πλαίσιο ΕΣΠΑ, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από Εθνικούς Πόρους. Στόχος του είναι να αναβαθμίσει τις λειτουργίες του οργανισμού σε κλινικό και διοικητικό επίπεδο και να συμβάλει στην ανάπτυξη νέων υπηρεσιών αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες. Το 2013 επιλέχτηκε ο ανάδοχος του έργου και η υλοποίησή του θα αρχίσει το 2014.
- **Αναπτυξιακή Σύμπραξη ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ**
Το ΚΕΘΕΑ είναι συντονιστής φορέας της Αναπτυξιακής Σύμπραξης ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ, στην οποία μετέχουν το 18 ΑΝΩ, ο ΟΚΑΝΑ, η ΓΣΕΕ (Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής), η ΓΣΕΒΕΕ (Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης) και η ΕΣΕΕ (Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών) με στόχο την εκπαίδευση-κατάρτιση και επαγγελματική υποστήριξη 150 ανεξαρτημένων ατόμων, προκειμένου να δημιουργήσουν κοινωνικές επιχειρήσεις ή να απορροφηθούν σε επιχειρήσεις τρίτων. Η σύμπραξη έχει συσταθεί στο πλαίσιο του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 4 «Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών», του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013» και συγχρηματοδοτήθηκε από την ΕΕ.
- **Ανάπτυξη πολιτικών και μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανηλίκων**
Εγκρίθηκε το 2013 η πρόταση του ΚΕΘΕΑ για την υλοποίηση του προγράμματος «Ανάπτυξη πολιτικών και μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανηλίκων» της Πράξης: «Βελτίωση των πολιτικών πρόληψης και αντιμετώπισης της θυματοποίησης και της εγκληματικότητας των ανηλίκων - ΚΕΣΑΘΕΑ» το οποίο προκηρύχθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- **Building together a basic course for prevention of drug addictions-TOI**
Αφορά τη δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας εξ αποστάσεως εκπαίδευσης επαγγελματιών για την πρόληψη της χρήσης ουσιών. Το πρόγραμμα διακρατικής συνεργασίας εντάσσεται στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Δια Βίου Μάθηση» (Lifelong Learning Programme — LLP, 2007-2013), τομεακό πρόγραμμα Leonardo DaVinci, Μεταφορά Καινοτομίας.
- **CARE**
Έχει κεντρικό στόχο την αξιολόγηση των υπηρεσιών υγείας που παρέχονται σε χρήστες παράνομων ναρκωτικών ουσιών κατά την περίοδο φυλάκισής τους καθώς και κατά την περίοδο αποφυλάκισής τους. Κεντρικό ερευνητικό ερώτημα συνιστά η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο θα βελτιωθεί η παρέμβαση για την πρόληψη της υποτροπής καθώς και η επανένταξη των

αποφυλακισμένων χρηστών στην κοινωνία. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν συνολικά έξι χώρες και προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέσα στο 2014.

- **Χαρτογραφώντας την ένταξη: ποδηλατικές διαδρομές απέναντι στον κοινωνικό αποκλεισμό**

Πρόγραμμα που υλοποιείται από το ΚΕΘΕΑ ΗΠΕΙΡΟΣ με χρηματοδότηση της Νέας Γενιάς σε Δράση και αφορούσε την άρση των κοινωνικών προκαταλήψεων απέναντι σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως οι χρήστες ουσιών.^{106 107}

6.4 ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΚΑΜΠΑΝΙΕΣ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

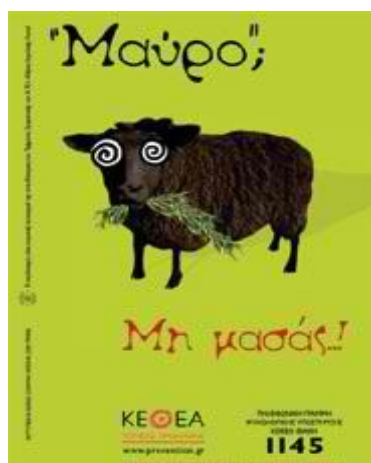
«**Χρέος μας...η ζωή**». Η ανάγκη στήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων που πλήττονται περισσότερο από την κρίση ήταν το μήνυμα της καμπάνιας του ΚΕΘΕΑ για την Παγκόσμια Ημέρα κατά των Ναρκωτικών του 2010. Φιλοξενήθηκε δωρεάν από 50 εφημερίδες πανελλαδικής και τοπικής κυκλοφορίας, 16 ιστοτόπους, πολυκινηματογράφους και μέσα μαζικής μεταφοράς.

«**Μαύρο; Μη μασάς**». Ενημερωτική καμπάνια του Τομέα Πρόληψης ΚΕΘΕΑ στα γήπεδα για τις συνέπειες της χρήσης κάνναβης. Εγκαινιάστηκε το 2010 με την συνεργασία της ΚΑΕ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΣ και συνεχίζεται το 2011 σε συνεργασία με άλλους αθλητικούς φορείς.¹⁰⁸

¹⁰⁶ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

¹⁰⁷ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013

¹⁰⁸ Πουλόπουλος Χαράλαμπος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2010

Διαδικτυακή ενημέρωση

Με την οικονομική ενίσχυση της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς στο πλαίσιο του προγράμματος <Υποστήριξη πρωτοβουλιών για νέους 2010> ολοκληρώθηκε το διαδικτυακό ραδιόφωνο του ΚΕΘΕΑ ΣΤΡΟΦΗ. Τα επίσημα εγκαίνια του πραγματοποιήθηκαν με την αφιλοκερδή συμμετοχή 23 γνωστών ραδιοφώνων παραγωγών, οι οποίοι για ένα 24ωρο εξέπεμπαν αφιλοκερδώς από τη συχνότητα του. Το ΚΕΘΕΑ δίνει το παρών στο Διαδίκτυο με σελίδες κοινωνικής δικτύωσης, ιστοσελίδες και το μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο του.¹⁰⁹

Έντυπες ενημερωτικές εκδόσεις

Στις ενημερωτικές εκδόσεις του ΚΕΘΕΑ περιλαμβάνονται ο ετήσιος Απολογισμός Έργου του και η Έκθεση του ΟΗΕ για τα ναρκωτικά, το περιεχόμενο των οποίων δόθηκε στη δημοσιότητα με τις καθιερωμένες συνεντεύξεις Τύπου. Συνεχίστηκε η έκδοση του περιοδικού ποικίλης ύλης EXIT του ΚΕΘΕΑ ΕΞΟΔΟΣ στη Λάρισα και του περιοδικού ΣΠΕΙΡΑ του ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ στη Κρήτη με ειδικά αφιερώματα στο περιβάλλον και τη μετανάστευση. Εκδόθηκαν επίσης έντυπα για νέες υπηρεσίες του οργανισμού και στοχευμένα έντυπα για ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως έφηβοι και ενήλικες χρήστες, γονείς κ.α. Όλες οι ενημερωτικές εκδόσεις του ΚΕΘΕΑ τυπώνονται στο ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ & ΧΡΩΜΑ και διατίθενται στους ενδιαφερόμενους δωρεάν.¹¹⁰

«Η ΔΥΝΑΜΗ Ν ΑΛΛΑΖΕΙΣ» Ήταν το κεντρικό σύνθημα των ενημερωτικών ενεργειών του ΚΕΘΕΑ το 2013 με στόχο να διαδώσει το μήνυμα ότι για την εξάρτηση υπάρχει θεραπεία και να δημιουργήσει κλίμα αλληλεγγύης απέναντι στους

¹⁰⁹ Πουλόπουλος Χαράλαμπος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2010

¹¹⁰ Πουλόπουλος Χαράλαμπος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2010

ανθρώπους που δίνουν τη μάχη για μια δεύτερη ευκαιρία στη ζωή. Για τις ενημερωτικές του δράσεις το ΚΕΘΕΑ στηρίζεται στην αφιλοκερδή συμβολή επαγγελματιών και ΜΜΕ, ενώ όλο το έντυπο υλικό του παράγεται στο ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ+ΧΡΩΜΑ.¹¹¹

Εκπαιδευτικές Κοινότητες

Σε εκπαιδευτικές κοινότητες όλων των βαθμίδων το ΚΕΘΕΑ εφαρμόζει μακροχρόνια προγράμματα και βραχύχρονες παρεμβάσεις που απευθύνονται:

- Σε δασκάλους και καθηγητές, σε συνεργασία με τους Υπεύθυνους Αγωγής Υγείας και τους Συμβουλευτικούς Σταθμούς Νέων του Υπουργείου Παιδείας.
- Σε μαθητές δημοτικών, γυμνασίων και λυκείων, σε συνεργασία με τους Υπεύθυνους Αγωγής Υγείας και διευθυντές σχολικών μονάδων.
- Στο σύνολο μιας εκπαιδευτικής κοινότητας, μέσω ολοκληρωμένων μακροχρόνιων προγραμμάτων, που απευθύνονται εξίσου σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς, ενώ συχνά επεκτείνονται και στην τοπική κοινωνία. Για την εφαρμογή ανάλογου προγράμματος στη σχολική κοινότητα του 132ου Δημοτικού Σχολείου Αθηνών, το ΚΕΘΕΑ απέσπασε το 2003 το πρώτο βραβείο αποτελεσματικότητας του διεθνούς ιδρύματος πρόληψης MENTOR.
- Στις Σχολές Μαθητείας του ΟΑΕΔ, βάσει μιας πολύχρονης συνεργασίας μεταξύ των δύο φορέων, που περιλαμβάνει ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση καθηγητών και μαθητών, καθώς και τη λειτουργία 3 Συμβουλευτικών Σταθμών του ΚΕΘΕΑ στις σχολές του Ηρακλείου Αττικής, του Μοσχάτου και του Αιγάλεω.
- Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για την ενημέρωση σπουδαστών και φοιτητών αλλά και τη βιωματική τους εκπαίδευση, ώστε να λειτουργούν οι ίδιοι ως φορείς πρόληψης και υποστήριξης των συνομηλίκων τους στους χώρους όπου ζουν και κοινωνικοποιούνται (peer education).¹¹²

¹¹¹ Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2013

¹¹² ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

7.1 ΤΡΟΠΟΙ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΕΘΕΑ-ΑΡΙΑΔΝΗ

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΩ;

Τα προγράμματα απεξάρτησης του ΚΕΘΕΑ δίνουν διέξοδο στους χρήστες ουσιών και τις οικογένειες τους και βοηθούν τις τοπικές κοινωνίες να αντιμετωπίσουν πιο αποτελεσματικά το πρόβλημα των ναρκωτικών. Στη προσπάθεια αυτή κάθε συνεισφορά, ηθική ή υλική είναι σημαντική, ιδίως στη δύσκολη περίοδο της οικονομικής κρίσης, η οποία εντείνει το πρόβλημα της εξάρτησης και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Γνωρίζετε ότι:

- Η εξάρτηση αποδεδειγμένα θεραπεύεται;
- Οι 7 στους 10 που ολοκλήρωσαν τις θεραπευτικές κοινότητες απέχουν από τις ουσίες, εργάζονται και δεν έχουν καμία νομική εμπλοκή;
- Για την κοινωνία η απεξάρτηση κοστίζει λιγότερο από την παραμονή των εξαρτημένων στη χρήση ή τον εγκλεισμό τους στη φυλακή;

Υποστηρίζοντας το ΚΕΘΕΑ

- Βοηθάτε 15.000 άτομα ετησίως, χρήστες ουσιών και οικογένειες, που λαμβάνουν τις υπηρεσίες θεραπείας του ΚΕΘΕΑ,
- Ενισχύετε τα <στεγνά> θεραπευτικά προγράμματα που λειτουργούν δωρεάν, αποτελεσματικά και χωρίς λίστες αναμονής,
- Υποστηρίζετε το δικαίωμα των εξαρτημένων για <καθαρή> ζωή και αξιοπρέπεια, μέσα από θεραπεία εκπαίδευση και ισότιμη επανένταξη στην κοινωνία.
- Στηρίζετε έναν κοινωνικό οργανισμό με χρηστή διαχείριση και διαφάνεια, που εφαρμόζει διαδικασίες εσωτερικού και εξωτερικού οικονομικού ελέγχου και

λογοδοτεί κάθε χρόνο προς την κοινωνία δημοσιοποιώντας τα κλινικά και διοικητικο-οικονομικά του στοιχεία .

Μπορείτε να βοηθήσετε το έργο της απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης με τους ακόλουθους τρόπους:

- Πραγματοποιήστε δωρεές στα προγράμματα του ΚΕΘΕΑ ή στηρίξτε ως χορηγοί τις πρωτοβουλίες του για την ενημέρωση του κοινού, καθώς και τις παρεμβάσεις των μελών του για τον πολιτισμό, την κοινωνία και το περιβάλλον.
- Προσφέρετε εκπαιδευτικές υποτροφίες ή θέσεις εργασίας σε μέλη και αποφοίτους του ΚΕΘΕΑ, διευκολύνοντας την προσπάθειά τους για μια νέα ζωή, κοινωνική και εργασιακή ένταξη.
- Τυπώστε στη σύγχρονη μονάδα τεχνικών γραφικών τεχνών ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ+ΧΡΩΜΑ, βοηθώντας την προσπάθεια της να καταρτίσει επαγγελματικά μέλη των θεραπευτικών προγραμμάτων και να ενισχύσει τον προϋπολογισμό του ΚΕΘΕΑ.
- Αγοράστε προϊόντα των δημιουργικών εργαστηρίων και των παραγωγικών μονάδων του ΚΕΘΕΑ.
- Βοηθήστε τους συλλόγους οικογένειας των θεραπευτικών προγραμμάτων, οι οποίοι αποτελούν τη βασικότερη πηγή εθελοντικής υποστήριξης του έργου του ΚΕΘΕΑ.¹¹³

7.2 ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ-ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

Το ΚΕΘΕΑ απασχολεί πάνω από 350¹¹⁴ εθελοντές το χρόνο

- σε υπηρεσίες «πρώτης γραμμής» προς τα εξαρτημένα άτομα και τις οικογένειές τους,
- για την εκπαίδευση-επιμόρφωση όσων συμμετέχουν στα προγράμματα απεξάρτησης,
- σε δραστηριότητες και προγράμματα πρόληψης στις εκπαιδευτικές κοινότητες και τις τοπικές κοινωνίες,
- σε προγράμματα εκπαίδευσης επαγγελματιών και έρευνας,

¹¹³ Τμήμα Ενημέρωσης ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Εξαρτημένων Ατόμων, Προγράμματα και υπηρεσίες

¹¹⁴ Συγκεκριμένα οι εθελοντές το 2013 ήταν γυναίκες (77,3%), ενώ η μέση ηλικία του συνόλου ήταν τα 32 έτη. Το 38,1% ήταν φοιτητές, το 25,9% άνεργοι, το 17,1% υπάλληλοι, το 10,2% συνταξιούχοι και το 8,5% ελεύθεροι επαγγελματίες. Ως προς το εκπαιδευτικό τους επίπεδο οι περισσότεροι (76%) ήταν απόφοιτοι ανώτερων και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η μέση διάρκεια εθελοντικής εργασίας στο ΚΕΘΕΑ το 2013 ήταν 23,4 ώρες μηνιαίως. Το 36,9% των εθελοντών είχε ξαναπροσφέρει εθελοντική εργασία στον οργανισμό.

- για τη διοικητική υποστήριξη μονάδων και τμημάτων του.

Ο τομέας απασχόλησης των εθελοντών εξαρτάται από τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τα ενδιαφέροντα του εθελοντή αλλά και τις εξελισσόμενες ανάγκες των προγραμμάτων του ΚΕΘΕΑ. Στους εθελοντές προσφέρεται αναλυτική ενημέρωση για τους στόχους, τον τρόπο λειτουργίας και τον κώδικα δεοντολογίας του οργανισμού, καθώς και συνεχή εκπαίδευση, υποστήριξη και εποπτεία σχετικά με τις αρμοδιότητες που αναλαμβάνουν.

Διαδικασία επιλογής εθελοντών

Σε πρώτη φάση, οι ενδιαφερόμενοι εθελοντές χρειάζεται να συμπληρώσουν τη σχετική αίτηση που ακολουθεί και να επισυνάψουν το βιογραφικό τους. Τα βιογραφικά συλλέγονται στις Κεντρικές Υπηρεσίες του ΚΕΘΕΑ και στη συνέχεια προωθούνται στα επιμέρους θεραπευτικά προγράμματα του οργανισμού. Όταν υπάρξει ανάγκη για την κάλυψη θέσης εθελοντή, τότε τα θεραπευτικά προγράμματα επικοινωνούν απευθείας με τον εθελοντή προκειμένου να πραγματοποιηθεί η πρώτη συνέντευξη.¹¹⁵

Σύλλογοι Οικογένειας

Οι 14 Σύλλογοι Οικογένειας των θεραπευτικών προγραμμάτων, αποτελούν τη βασικότερη πηγή εθελοντικής υποστήριξης του έργου του ΚΕΘΕΑ. Οι Σύλλογοι Οικογένειας είναι μη κερδοσκοπικά σωματεία με οικονομική και λειτουργική αυτοτέλεια, οι οποίοι απαρτίζονται κυρίως από άτομα που έχουν αντιμετωπίσει πρόβλημα χρήσης στο στενό περιβάλλον τους.

Με εκατοντάδες μέλη σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας και σε στενή συνεργασία με τα θεραπευτικά προγράμματα, προσφέρουν εθελοντική εργασία, προβάλλουν το έργο του ΚΕΘΕΑ, το υποστηρίζουν με την εξεύρεση πόρων, ενημερώνουν, ευαισθητοποιούν και κινητοποιούν τους γονείς και την κοινή γνώμη.¹¹⁶

¹¹⁵ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

¹¹⁶ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL <http://www.kethea.gr>

Με την τέχνη ενάντια στην εξάρτηση

7.3 ΔΩΡΕΕΣ -ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Οι ιδιώτες, οι φορείς ή οι επιχειρήσεις που επιθυμούν να ενισχύσουν το έργο του ΚΕΘΕΑ μπορούν να πραγματοποιήσουν χρηματικές ή εμπράγματα δωρεές υπέρ του οργανισμού ή των επιμέρους θεραπευτικών του προγραμμάτων.¹¹⁷

Ανταποδοτικές ενέργειες

Το ΚΕΘΕΑ συμπεριλαμβάνει τους σημαντικότερους δωρητές και χορηγούς κάθε έτους στον ετήσιο απολογισμό του, που ανακοινώνεται με συνέντευξη Τύπου και διανέμεται σε δημόσιους, ιδιωτικούς φορείς και φυσικά πρόσωπα σε όλη την Ελλάδα. Το ΚΕΘΕΑ δημοσιοποιεί επίσης δωρεές και χορηγίες που λαμβάνει μέσω του ιστοτόπου του, των σελίδων του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στο μηνιαίο ηλεκτρονικό ενημερωτικό δελτίο του. Ανάλογα με το ύψος της δωρεάς, προβλέπεται σχετικός μηχανισμός ανταπόδοσης, που εφαρμόζεται από όλα τα θεραπευτικά προγράμματα που είναι αποδέκτες της δωρεάς.¹¹⁸

¹¹⁷ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

¹¹⁸ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr>

7.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΟΥ 2015

Γιώτα Νέγκα και Θέμης Καραμουρατίδης για το ΚΕΘΕΑ ΕΞΟΔΟΣ

Η Γιώτα Νέγκα και ο Θέμης Καραμουρατίδης τραγουδούν για το ΚΕΘΕΑ ΕΞΟΔΟΣ τη Δευτέρα 14 Σεπτεμβρίου 2015 στις 09.00 μ.μ. στο Κηποθέατρο Αλκαζάρ. Σας πε...
[...]

29.7.2015

Προκήρυξη για την πρόσληψη 42 ατόμων θεραπευτικού προσωπικού για τα Πολυδύναμα Ψυχοδιαγνωστικά Κέντρα, για χρονικό διάστημα έως 8 μήνες

Το ΚΕΘΕΑ για την αντιμετώπιση των λειτουργικών αναγκών των Πολυδύναμων Ψυχοδιαγνωστικών Κέντρων στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Θεσσαλία, Ήπειρο, Κρήτη,... [...]

22.7.2015

Πάνος Κατσιμίγας, Κίτρινα Ποδήλατα και Μπάμπης Στόκας τραγουδούν για το ΚΕΘΕΑ ΝΟΣΤΟΣ-ΕΞΑΝΤΑΣ

Συναυλία με τους Πάνο Κατσιμίγα, Κίτρινα Ποδήλατα και Μπάμπη Στόκα διοργανώνει ο Σύλλογος Οικογένειας του ΚΕΘΕΑ ΝΟΣΤΟΣ-ΕΞΑΝΤΑΣ τη Δευτέρα 27 Ιουλίου 2... [...]

10.7.2015

Το Τρένο της Ζωής του ΚΕΘΕΑ ΝΟΣΤΟΣ-ΕΞΑΝΤΑΣ κάνει στάση στο Κέντρο Μελέτης Νεότερης Κεραμικής

Στο Κέντρο Μελέτης Νεότερης Κεραμικής, Μελιδώνη 4-6, Κεραμικός θα βρίσκεται το Τρένο της Ζωής του ΚΕΘΕΑ ΝΟΣΤΟΣ-ΕΞΑΝΤΑΣ από τις 14 έως τις 30 Ιουλίου.... [...]

25.6.2015

Διαβάσεις ζωής στην Αθήνα

26 Ιουνίου 2015, Παγκόσμια Ημέρα Κατά των Ναρκωτικών ΚΕΘΕΑ ΔΙΑΒΑΣΗ – ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ Σας περιμένουμε να διασχίσουμε μαζί διαβάσεις ζωή... [...]

19.6.2015

Αναβολή της συναυλίας του ΚΕΘΕΑ ΕΞΟΔΟΣ

Οι άσχημες καιρικές συνθήκες δεν επέτρεψαν την πραγματοποίηση της προγραμματισμένης συναυλίας του ΚΕΘΕΑ ΕΞΟΔΟΣ με τους Γιώτα Νέγκα και Θέμη Καραμουρατ... [...]

19.6.2015

2ο No Drugs Rock Festival από το ΚΕΘΕΑ ΕΞΟΔΟΣ στη Λάρισα

26 ΙΟΥΝΙΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ Το στίγμα μας είναι η ένταξη Το ΚΕΘΕΑ ΕΞΟΔΟΣ πραγματοποιεί το “2ο No Drugs Rock Festival” την Παρασ... [...]

19.6.2015

Παρουσίαση του λευκώματος SOUL TATTOO: Βιογραφικές Σωματογραφίες από το ΚΕΘΕΑ ΙΘΑΚΗ

Το ΚΕΘΕΑ ΙΘΑΚΗ σας προσκαλεί στην παρουσίαση του λευκώματος SOUL TATTOO: Βιογραφικές Σωματογραφίες την Τετάρτη 24.6.2015 στις 19.30 στο Apo Dec (Στρ. ... [...]

19.6.2015

Ο Μανώλης Χάρος στο webradio του ΚΕΘΕΑ ΣΤΡΟΦΗ

Δευτέρα 22 Ιουνίου 2015, στις 7μμ κλικ στο: www.kethea-strofi.gr/webradio.php, Κάπου ανάμεσα σε Αθήνα-Κύθηρα-Παρίσι, κάπου ανάμεσα σε μουσαμά... [...]

17.6.2015

Ανάπλαση του ΚΕΠΑΒΙ από το ΚΕΘΕΑ ΗΠΕΙΡΟΣ

Παρέμβαση-ανάπλαση πραγματοποιεί το ΚΕΘΕΑ ΗΠΕΙΡΟΣ στους χώρους του ΚΕΠΑΒΙ στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Κατά των Ναρκωτικών. Την Τετάρτη... [...]¹¹⁹

¹¹⁹ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL: <http://www.kethea.gr/el-gr/%CE%BD%CE%AD%CE%B1%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82.aspx>

7.5 ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ & ΧΡΩΜΑ

Παραγωγική μονάδα γραφικών τεχνών

Η μονάδα γραφικών τεχνών ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ+ΧΡΩΜΑ είναι η μεγαλύτερη παραγωγική μονάδα του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων. Οι βασικοί σκοποί της λειτουργίας της είναι:

- Η δημιουργία εσόδων για την ενίσχυση της αυτοχρηματοδότησης του ΚΕΘΕΑ.
- Η επαγγελματική εκπαίδευση και εξειδίκευση των απεξαρτημένων ατόμων που βρίσκονται στο στάδιο της κοινωνικής επανένταξης.

Η μονάδα δραστηριοποιείται στο χώρο της ελεύθερης αγοράς με αντικείμενο το σχεδιασμό και την παραγωγή (εκτύπωση-βιβλιοδεσία) εντύπων κάθε είδους, σε συνθήκες πλήρους ανταγωνισμού με επαγγελματικά κριτήρια και προδιαγραφές. Είναι πλήρως κατεστημένη και πιστοποιημένη για διασφάλιση ποιότητας στο σύνολο των εργασιών της με ISO 9001:2008 από τον TUV HELLAS.

Απασχολεί 27 εργαζομένους, πολλοί από τους οποίους είναι απόφοιτοι θεραπευτικών προγραμμάτων του ΚΕΘΕΑ και έχουν ειδικευτεί σε εργασίες οι οποίες απαιτούν ακρίβεια και υπευθυνότητα.

Οι εκπαιδευόμενοι, μέλη των προγραμμάτων του ΚΕΘΕΑ στο στάδιο της κοινωνικής επανένταξης, φτάνουν τους 10 ανά έτος. Σε αυτούς παρέχεται επαγγελματική κατάρτιση σε πραγματικές συνθήκες εργασίας αλλά και υποστηρικτικό περιβάλλον, μέσω πεντάμηνων ή δεκάμηνων συμβάσεων, κατά τη διάρκεια των οποίων αμείβονται και ασφαλίζονται.

Πελάτες του ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ+ΧΡΩΜΑ είναι διαφημιστικές εταιρίες, δημιουργικά γραφεία, εκδότες, οργανισμοί, εμπορικές και βιομηχανικές εταιρίες, οι οποίες με την παραγωγή των εντύπων τους συμβάλλουν στο έργο της απεξάρτησης.¹²⁰

¹²⁰ ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΗΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων, Διαθέσιμο στο URL <http://www.kethea.gr>

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΓΡΑΜΜΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ 1114

ΓΡΑΜΜΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ 1145

ΚΕΘΕΑ MOSAIC

ΚΕΘΕΑ ΑΛΦΑ

ΚΕΘΕΑ ΑΝΑΔΥΣΗ

ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ

ΚΕΘΕΑ ΔΙΑΒΑΣΗ

ΚΕΘΕΑ Ειδικό Πρόγραμμα Εξαρτημένων Γονέων

<u>ΚΕΘΕΑ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΕΞΑΝΤΑΣ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΕΞΕΛΙΞΙΣ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΕΞΟΔΟΣ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΗΠΕΙΡΟΣ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΙΘΑΚΗ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΙΘΑΚΗ Ανοιχτό Πρόγραμμα</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΚΙΒΩΤΟΣ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΚΥΤΤΑΡΟ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΜΥΤΙΛΗΝΗ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΝΟΣΤΟΣ - ΕΞΑΝΤΑΣ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΟΞΥΓΟΝΟ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΠΙΛΟΤΟΣ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΠΛΕΥΣΗ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΣΤΡΟΦΗ</u>
<u>ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ & ΧΡΩΜΑ</u>
<u>Πολυδύναμα Ψυχοδιαγνωστικά Κέντρα</u>

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

8.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατά την διάρκεια της διαδικτυακής έρευνας στα πλαίσια της διαμόρφωσης της πτυχιακής μας εργασίας, αποφασίσαμε πως μία άμεση επαφή με τους πρωταγωνιστές και με τους φορείς θα έκανε πιο ενδιαφέρον την ενασχόληση μας με το αντικείμενο.

Αρχικά πρώτη μας σκέψη ήταν να επικοινωνήσουμε με τα ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ ώστε να αντλήσουμε περισσότερες πληροφορίες. Τηλεφωνικά μας δόθηκε ημερομηνία και ώρα προς επίσκεψη. Φτάνοντας στο ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, το οποίο βρίσκεται σε ένα παλαιό διώροφο κτήριο στο κέντρο της πόλης των Χανίων, επί της οδού Κ.Σφακιανάκη μας υποδέχτηκε η εθελόντρια κ. Νεκταρία. Μας οδήγησε σε μία βεράντα, μας προσέφερε καφέ και μας ενημέρωσε πως σε λίγα λεπτά θα πραγματοποιηθεί το ραντεβού μας με τον υπεύθυνο κ. Γιώργο. Πραγματικά μετά από λίγα λεπτά ο υπεύθυνος κατέφθασε στο χώρο. Μας συστήθηκε και έκατσε κοντά μας για να ξεκινήσει η συζήτηση. Τον ενημερώσαμε για τον λόγο της επισκέψεως μας και του προτείναμε αν ήταν εφικτό κάποια ημέρα να επισκεφθόμαστε ξανά τον χώρο ώστε να παρακολουθήσουμε κάποιες δραστηριότητες. Αμέσως έδειξε διστακτικός λέγοντας μας πως κάτι τέτοιο δεν τον θεωρεί απαραίτητο, γιατί δεν θα ήθελε να φέρει σε δύσκολη θέση τους συμμετέχοντες. Μας είπε πως το απαραίτητο κατά την άποψη του θα ήταν να μας ξεναγήσει στους χώρους του ΚΕΘΕΑ και επιπλέον να μας δώσει ένα μεγάλο αριθμό ένθετων και ενημερωτικών φυλλαδίων που αφορούν τα ΚΕΘΕΑ.

Λίγο πριν ξεκινήσει να μας μιλά για τα ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, έφτασε στο χώρο ακόμη μία εθελόντρια-ψυχολόγος η κ. Δανάη. Μας συστήθηκε και κάθισε και εκείνη συμμετέχοντας εν μέρη στη συζήτηση. Μεταξύ άλλων ο κ. Γιώργος μας ανέφερε πως τα ΚΕΘΕΑ στηρίζονται κατά βάση από δωρεές και εξασφαλίζουν σχεδόν όλα όσα χρειάζονται από ιδίους πόρους. Μέχρι και πριν λίγα χρόνια ένα μέρος του ενοικίου του οργανισμού το κάλυπτε το κράτος. Η συζήτηση ως προς τα έξοδα για τη λειτουργία του ΚΕΘΕΑ ήταν ολιγόλεπτη. Λίγο αργότερα ρωτήσαμε αν οι εγκαταστάσεις διαθέτουν σύγχρονα τεχνολογικά μέσα. Η απάντηση ήταν πως στον χώρο διατίθενται φαξ, λάπτοπ, προτζέκτορας και εκτυπωτής. Παρεκκλίνοντας από το ύφος και το περιεχόμενο των προηγούμενων ερωτήσεων, η συζήτηση πήρε άλλη μορφή. Η επόμενη μας λοιπόν ερώτηση, αφορούσε τον τρόπο με τον οποίο οι ενδιαφερόμενοι επισκέπτονται το ΚΕΘΕΑ. Σύμφωνα με λεγόμενα των εθελοντών οι

ενδιαφερόμενοι συνήθως παρακινούνται από την ίδια τους την οικογένεια. Ενώ σπάνια η οικογένεια δεν έχει πρωταγωνιστικό ρόλο. Τέλος ο κ. Γιώργος μας τόνισε πως τα ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ μέσα από τις λειτουργίες τους φροντίζουν για την απεξάρτηση, την επανένταξη αλλά κυρίως για την πρόληψη, κατά βάση μέσα από ενημερωτικές ημερίδες.

Μετά το τέλος της ολιγόλεπτης συνομιλίας μας η εθελόντρια, κ. Νεκταρία μας μοίρασε τα ενημερωτικά ένθετα και έπειτα ο κ. Γιώργος μας έκανε μία γρήγορη ξενάγηση στους χώρους του οργανισμού. Αρχικά μας έδειξε την αίθουσα στην οποία διδάσκονται ξένες γλώσσες, που δεν διέφερε και δεν στερούσε σε τίποτα, από μία κοινή αίθουσα διδασκαλίας. Έπειτα μας οδήγησε στο χώρο στον οποίο πραγματοποιεί η θεατρική ομάδα τις πρόβες της και τέλος στο γραφείο της ψυχολόγου, στο οποίο γίνεται η πρώτη επαφή, με τους ενδιαφερόμενους.

Φεύγοντας συναντήσαμε έναν κύριο, ο οποίος συνοδευόμενος από μία κυρία κατέφθασε στο χώρο, πιθανότατα για μία πρώτη επαφή. Ενώ το ραντεβού τους ήταν προγραμματισμένο, δεν μας επετράπη να ρωτήσουμε το οτιδήποτε. Παρά την απαγορευτική συμπεριφορά των εθελοντών, ευχαριστήσαμε δια χειραγίας τον υπεύθυνο και εκείνος με τη σειρά του μας πρότεινε να προβούμε σε μία επίσκεψη στις φυλακές της Αγυιάς, δίνοντας μας τα τηλέφωνα της κοινωνικής υπηρεσίας.

Αποστέλλοντας την αίτηση μας, προς το σωφρονιστικό κατάστημα Αγυιάς Χανίων και πιο συγκεκριμένα προς την κοινωνική υπηρεσία των εν λόγω φυλακών ξεκίνησε η έρευνα για την υλοποίηση της πτυχιακής μας εργασίας με θέμα τα ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ Χανίων και τις λειτουργίες τους.

Σε διάστημα περίπου είκοσι ημερών, λάβαμε θετική απάντηση από την αρμόδια υπηρεσία, όπου μας δόθηκε διαθέσιμη ημερομηνία και ώρα προς επίσκεψη. Συγκεκριμένα στις 26/4/2015 και ώρα 10:00π.μ ξεκίνησε η διαδρομή προς τις φυλακές, οι οποίες απέχουν περίπου 6 χιλιόμετρα από το κέντρο της πόλης των Χανίων. Κατά την άφιξη μας στον περιβάλλοντα χώρο του σωφρονιστικού καταστήματος, τον οποίο στολίζουν διάφορα άνθη και φυτά όπως τριανταφυλλίες, θάμνοι και διάφορα οπωροφόρα(π .χ λεμονιές, πορτοκαλιές, μανταρινιές και μηλιές.) Στα αριστερό τμήμα του περιβάλλοντα χώρου των φυλακών βρίσκεται το κτίσμα όπου πωλούνται τα διάφορα κεραμικά, κομπολόγια κτλ. Στο δεξιό τμήμα υπάρχει το πάρκιν των εργαζομένων και επισκεπτών, ενώ στο πίσω μέρος τέλος υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, όπου οι κρατούμενοι απασχολούνται καθημερινά. Με αυτό τον τρόπο και σε συνδυασμό με καλή συμπεριφορά υπάρχουν φορές που η ποινή μειώνεται ως και κατά το ήμισυ.

Στην είσοδο η αρμόδια υπάλληλος-φύλακας, μας έκανε τον σχετικό

έλεγχο ζητώντας μας την ταυτοποίηση των στοιχείων μας μέσω του αστυνομικού μας δελτίου καθώς και τις φοιτητικές μας ταυτότητες. Αφού έγινε ο σχετικός έλεγχος μας δόθηκαν ειδικές καρτέλες-ταυτότητες επισκεπτηρίου. Τέλος η υπάλληλος μας ζήτησε ευγενικά τις κινητές τηλεφωνικές μας συσκευές όπως απαιτούν τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας.

Φτάνοντας στον προθάλαμο της κοινωνικής υπηρεσίας των φυλακών ένας σωφρονιστικός υπάλληλος, μας υπέδειξε την είσοδο του γραφείου των κοινωνικών λειτουργών και ψυχολόγων. Μπαίνοντας η ψυχολόγος κ. Ελένη Τσόντου αλλά και η κοινωνική λειτουργός κ. Ζωή Χατζή μας καλωσόρισαν με ιδιαίτερη θερμότητα και μας προέτρεψαν να καθίσουμε. Αμέσως νιώσαμε άνετα, λόγω της οικείας συμπεριφοράς των εργαζομένων. Ιδιαίτερη εντύπωση μας έκανε η προθυμία τους να μας προσφέρουν καφέ ώστε ο διάλογος μας να πραγματοποιηθεί σε πιο ανθρώπινα πλαίσια.

Ο διάλογος μας δεν περιορίστηκε στη λίστα ερωτημάτων, την οποία είχαμε προετοιμάσει, αλλά από τα πρώτα κιόλας λεπτά εξελίχθηκε σε μία φιλική συζήτηση. Αρχικά ενημερωθήκαμε για την προϋπηρεσία τους σε σχέση με το πρόγραμμα του ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, η οποία μετρά ήδη πέντε έτη. Μας εξήγησαν για τον αγώνα που έκαναν ώστε να εφαρμοστούν οι λειτουργίες του προγράμματος του ΚΕΘΕΑ εντός φυλακών. Ανεξάρτητα από την επαγγελματική τους ιδιότητα μας διευκρίνισαν πως δεν έχουν εξειδικευτεί σαν θεραπευτές, αλλά η εκπαίδευση τους περιορίστηκε στην παρακολούθηση ημερίδων. Σε ερώτηση μας για το αν επηρεάζονται συναισθηματικά σε διαλόγους τους με τους κρατούμενους η απάντηση που λάβαμε ήταν εν μέρη θετική. Η κ. Τσόντου συγκεκριμένα μας έφερε ένα παράδειγμα που την επηρέασε σε μεγάλο βαθμό. Σε συνομιλία της με σωφρονιστικό κρατούμενο, ο ίδιος της εκμυστηρεύτηκε επιθετική συμπεριφορά απέναντι στο πρόσωπο της οικογενείας του λόγω μεγάλης και συστηματικής χρήσης ναρκωτικών ουσιών. Ο εν λόγω κρατούμενος εκτίει ποινή για κλοπή υπό την επήρεια ουσιών. Μετανιωμένος μετά της φυλάκιση του αποφάσισε πως μονόδρομος για την επανένταξη του στην κοινωνία ήταν και είναι η συμμετοχή του στο πρόγραμμα του ΚΕΘΕΑ. Το γεγονός που συγκίνησε ιδιαίτερα την ψυχολόγο την κ. Τσόντου ήταν μεταξύ άλλων πως ο κρατούμενος είχε πλήρη συναίσθηση των πράξεων του, μετάνιωσε και απευθύνθηκε αυτοβούλως στα ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, πράγμα πρωτοφανές για νεαρής ηλικίας άτομο το οποίο μέχρι πρωτίστως αγνοούσε παντελώς τις επιπτώσεις της μακροχρόνιας χρήσης απαγορευμένων ναρκωτικών ουσιών. Εν αντιθέσει με την κ. Τσόντου η κοινωνική λειτουργός κ. Χατζή μας κατέστησε σαφές πως η ενασχόληση της με το πρόγραμμα και η συναναστροφή της με τους κρατούμενους δεν την επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό συναισθηματικά, καθώς για εκείνη η συναναστροφή αυτή αποτελεί ξεκάθαρα μία επαγγελματική ενασχόληση.

Έπειτα αναφέρθηκαν στην ευεργετική λειτουργία του προγράμματος του

ΚΕΘΕΑ. Συγκεκριμένα τόνισαν πως πολλοί από τους κρατούμενους στρέφονται στα ΚΕΘΕΑ λόγω του ότι με αυτόν τον τρόπο αξιοποιούν δημιουργικά τον χρόνο της φυλάκισης τους. Στα πλαίσια της συμμετοχής τους σε δραστηριότητες του ΚΕΘΕΑ μαθαίνουν ξένες γλώσσες, συμμετέχουν σε θεατρικές ομάδες, ασχολούνται με εικαστικά κτλ. Σε αντίθεση άλλοι κρατούμενοι οι οποίοι συμμετέχουν και εκείνοι περιστασιακά στις διάφορες δραστηριότητες μετά το πέρας της ποινής τους, απομακρύνονται και σταδιακά αποκόπτουν οποιονδήποτε θεσμό από το πρόγραμμα προτιμώντας να επιστρέφουν σε παλιές κακές συνήθειες και παραβατικές συμπεριφορές.

Η κ. Χατζή επισήμανε πως κατά την διάρκεια της κράτησης πολλοί κρατούμενοι προτιμούν να μην εκμυστηρευτούν εμπειρίες τους και ο λόγος είναι πως για εκείνους η κ. Τσόντου και η κ. Χαντζή αποτελούν εξουσία, ενώ αυτό ουσιαστικά δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Τέλος πρόσθεσαν πως οι φυλακισμένοι επισκέπτονται με δική τους βούληση το γραφείο της κοινωνικής υπηρεσίας των φυλακών. Σε σπάνιες και ακραίες περιπτώσεις χρειάζεται να παρέμβουν οι ίδιες.

Με το τέλος της συζήτησης μας και οι δύο κυρίες μας οδήγησαν στην σωφρονιστική υπάλληλο, η οποία θα μας οδηγούσε στην αίθουσα του επισκεπτηρίου. Τις ευχαριστήσαμε για τον χρόνο που μας αφιέρωσαν και μπήκαμε στην αίθουσα. Εκεί μας περίμεναν δύο κρατούμενοι νεαρής ηλικίας. Ο Γ.Σ και ο Θ.Π. Άνθρωποι που πέρα από την συμμετοχή τους στις δραστηριότητες των ΚΕΘΕΑ, βρήκαν το θάρρος και μας μίλησαν ανοιχτά, για το πως βρέθηκαν εκεί και για το πως σκέφτονται το μέλλον.

Στο χώρο βρίσκονταν δύο φύλακες όπως απαιτούν οι κανόνες ασφαλείας, οι οποίοι μας διευκρίνισαν πως ο χρόνος που έχουμε στη διάθεση μας είναι μόλις δέκα λεπτά (10') και μας διασαφήνισαν πως οι ερωτήσεις δεν θα έχουν άκρως προσωπικό χαρακτήρα.

Ο κρατούμενος Γ.Σ εκτίει ποινή φυλάκισης λόγω κατοχής και εμπορευματοποίησης μεγάλης ποσότητας ναρκωτικών ουσιών καθώς και οπλοκατοχής-οπλοχρησίας. Ενώ ο Θ.Π εκτίει ποινή λόγω τοκογλυφίας. Στο σύντομο διάλογο που είχαμε μας εξήγησαν την σχέση των ποινών τους με τις εξαρτήσεις τους. Ο Γ.Σ από πολύ μικρή ηλικία ήταν χρήστης ουσιών και στην πορεία σκέφθηκε να εκμεταλλευτεί τα κέρδη που μπορεί να αποφέρει η πώληση των ουσιών αυτών. Έτσι συνελήφθη σε χωριό της επαρχίας του Ρεθύμνου με μεγάλη ποσότητα. Ο Θ.Π από περίπου ένα χρόνο εθισμένος σε τυχερά παιχνίδια τα οποία συχνά του επιφέρουν κέρδη και αναζητώντας νέους πόρους ώστε να ικανοποιήσει το πάθος του, ξεκίνησε να δανείζει μικροποσά σε ανθρώπους που τα είχαν ανάγκη ζητώντας εκβιαστικά πίσω τα διπλάσια. Μετά από επώνυμη καταγγελία, συνελήφθη στην οικεία του και έκτοτε εκτίει την ποινή του.

Μετά την ολιγόλεπτη αναφορά τους στα αδικήματα τα οποία έχουν διαπράξει, η επόμενη μας ερώτηση είχε σχέση με το πώς στράφηκαν για στήριξη στα ΚΕΘΕΑ και γιατί. Αρχικά ο Γ.Σ μας εξομολογήθηκε πως σε διάλογο με υπάλληλο της κοινωνικής υπηρεσίας των φυλακών κατάλαβε πως ο μόνος δρόμος για να εξασφαλίσει ένα πιο βέβαιο μέλλον με τα το πέρας της ποινής, ήταν το ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ. Η αρμόδια υπάλληλος τον ενημέρωσε για τις λειτουργίες και τις δραστηριότητες του ΚΕΘΕΑ. Εκ μέρους της υπαλλήλου διασαφηνίστηκε οι δραστηριότητες εντός των φυλακών είναι περιορισμένες, αλλά πως η ενασχόληση του με αυτές θα τον ωφελήσουν στο μέλλον. Μετά από κάποιες μέρες ο Γ.Σ άρχισε δειλά να συνεργάζεται με άλλους κρατούμενους σε ομάδες δημιουργίας. Συγκεκριμένα μας εξήγησε πως πλέον ανήκει σε μία ομάδα, η οποία ασχολείται με εικαστικά όπως ζωγραφική, αγγειοπλαστική και κατασκευή κομπολογιών. Με αυτό τον τρόπο παίρνουν την κάθε τους μέρα δημιουργικά αλλά εξασφαλίζουν και μικροποσά τα οποία βοηθούν στις καθημερινές τους ανάγκες. Κλείνοντας ο Γ.Σ μας είπε πως και μετά την αποφυλάκιση του θα συνεχίσει να παρακολουθεί τα προγράμματα του ΚΕΘΕΑ, τα οποία λαμβάνουν χώρα στις εγκαταστάσεις του οργανισμού, γιατί πιστεύει πως είναι μονόδρομος για την επανένταξη του. Από την συνομιλία μας, κρατήσαμε μία φράση, που μας επηρέασε συναισθηματικά. Μεταξύ άλλων είπε ο Γ.Σ **«Δεν θα γυρίσω να τιμωρήσω αυτούς που με έσπρωξαν. Θα γυρίσω για να δουν πως δεν έπεσα ποτέ»**. Αμέσως καταλάβαμε ότι θέλει να συνεχίσει και εκτός φυλακών να συμμετέχει στις δραστηριότητες του ΚΕΘΕΑ, βάζοντας πείσμα για μία καλύτερη ζωή. Η θέλησή του ήταν εκείνο, που μας φόρτισε συναισθηματικά, καθώς έδειξε πως δεν πρέπει να εγκαταλείψουμε ποτέ την προσπάθεια, για ένα υγιές μέλλον, ακόμη και κάτω από τόσο δύσκολες συνθήκες. Τέλος, με αυτή του την φράση, φανέρωσε την ευεργετική επίπτωση των ΚΕΘΕΑ, όσο αφορά τον εαυτό του.

Ο

Θ.Π με τη σειρά του συμμετέχοντας και αυτός στην ίδια δημιουργική ομάδα μας ανέφερε πως ξεκίνησε να ασχολείται με αυτό γιατί επηρεάστηκε θετικά από άλλους συγκρατούμενους. Από την ημέρα που έγινε μέλος της ομάδας διαπίστωσε πως η ενασχόληση του με αυτές τις δραστηριότητες γεμίζουν ευχάριστα την ημέρα του αλλά μεταξύ άλλων νιώθει πιο γαλήνιος. Παρόλα αυτά δεν είναι απόλυτα σίγουρος για το αν θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί τις διάφορες δραστηριότητες και στο μέλλον. Το ρωτήσαμε γιατί. Η απάντηση που λάβαμε ήταν πως δεν έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του και πιστεύει πως υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να υποκύψει ξανά στα πάθη του. Για αυτό το λόγο θεωρεί πως είναι χάσιμο χρόνου και άδικος κόπος. Ο Θ.Π μεταξύ άλλων ανέφερε πως **« Η φυλακή είναι μόνο στο μυαλό»**. Ο συγκεκριμένος κρατούμενος, δεν δείχνει καθόλου εμπιστοσύνη στον εαυτό του. Δεν έχει αποφασίσει ακόμη, αν στο μέλλον θα συνεχίσει και εκτός φυλακών, την "συνεργασία" του με το ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ. Η φράση αυτή, φανέρωσε πως στο πίσω μέρος του μυαλού του υπάρχει ακόμη η "άσχημη" πλευρά του εαυτού

του, αλλά ταυτόχρονα, πως αν καταφέρει να νικήσει τους δαίμονες που τον φυλακίζουν, θα ελευθερωθεί πραγματικά. Ποιος ξέρει; Ίσως τότε να πειστεί για την ευεργετική επίπτωση που θα μπορούσε να έχει το ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, όσο αφορά το μέλλον του! Την φράση αυτή, θα τη κρατήσουμε σαν μότο ζωής.

Ολοκληρώνοντας την συζήτηση μας τους ευχαριστήσαμε γνωρίζοντας πως είναι αρκετά δύσκολο για αυτούς να προβούν με δύο άγνωστους ανθρώπους σε μία τέτοια συζήτηση. Τους ευχηθήκαμε καλή τύχη και εξήλθαμε από την αίθουσα. Ο ένας από τους δύο φρουρούς μας συνόδευσε στην έξοδο, όπου εκεί μας επέστρεψαν τα προσωπικά μας αντικείμενα. Φτάνοντας στην κύρια είσοδο του προαύλιου χώρου τραβήξαμε μία φωτογραφία την πρόσοψη των φυλακών.

Εικόνα 1 Είσοδος στις φυλακές

Μετά από μία περίπου εβδομάδα επικοινωνήσαμε με τον υπεύθυνο του ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ κ. Γιώργο για μία δεύτερη επίσκεψη στον οργανισμό για επιπλέον πληροφορίες. Μας πρότεινε να παρακολουθήσουμε μία ημερίδα, της οποίας την οργάνωση είχε αναλάβει το ΚΕΘΕΑ και είχε τίτλο **"Εφηβεία και Εξαρτήσεις-Πρόληψη και Παρεμβάσεις"**. Πραγματικά μετά από δύο ημέρες παρακολουθήσαμε την συγκεκριμένη ημερίδα με πολύ ενδιαφέρον. Εκεί παραβρέθηκαν ως ομιλητές γιατροί, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί και άνθρωποι οι οποίοι εξομολογήθηκαν μπροστά στο κοινό τις εμπειρίες τους σε σχέση με τις εξαρτήσεις. Στο τέλος της ημερίδας μας δόθηκε σχετική βεβαίωση.

Μέσα από την ενασχόληση μας με το αντικείμενο της πτυχιακής εργασίας μας αλλά και μετά από την επαφή μας με το ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ και τους ανθρώπους που μας εκμυστηρεύτηκαν τις εμπειρίες τους είτε άμεσα είτε έμμεσα ενδιαφερόμενους, αντλήσαμε πλήθος πληροφοριών και διευρύνουμε τους συναισθηματικούς μας ορίζοντες. Τέλος καταλήξαμε και οι δύο στο συμπέρασμα, πως ίσως στο μέλλον θα θέλαμε να δραστηριοποιηθούμε και να συνεργαστούμε με οποιονδήποτε τρόπο με τα ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, έστω και ως εθελοντές.

Όλους αυτούς τους μήνες, μάθαμε να συνεργαζόμαστε, να ακούμε, να μαθαίνουμε σωστά. Η συναναστροφή μας με όλους αυτούς τους ανθρώπους, μας έκαναν να αντιμετωπίσουμε καθετί με περισσότερη ψυχραιμία και υπευθυνότητα. Είμαστε ενθουσιασμένες που ασχοληθήκαμε με το συγκεκριμένο αντικείμενο έρευνας. Θα μπορούσαμε σίγουρα στο μέλλον να αποτελέσουμε μέλος του ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, με μεγάλη χαρά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Κ. Συρακούλης, Α.Αφουξενίδης , 2008,Η δυναμική και τα όρια της κοινωνίας των πολιτών, Αθήνα, Εκδόσεις Προπομπός
- Ε. Γκέλνερ: «Η κοινωνία των πολιτών και οι αντίπαλοί της», σελ. 48
- Α,Στραβοσκούφης, 2010, Μη κυβερνητικές οργανώσεις ΜΚΟ, Φάκελος σημειώσεων μαθήματος .
- Χ. Φραγκονικολόπουλος, 2007, Ο παγκόσμιος ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης
- Διάλεξη Παναγιώτη Ζάννη (καθηγητή και ιδρυτή μη κερδοσκοπικής οργάνωσης «Αθηνά») σχετικά με τα ζητήματα management και διαχείρισης έργων από τις μη κυβερνητικές οργανώσεις.
- Στην Ελλάδα υπάρχουν 3000 ή 31,585! Περίπου καταγεγραμμένες οργανώσεις. Βλ. περισσότερα <Αφιέρωμα-Μη κυβερνητικές οργανώσεις >, Ελευθεροτυπία, τευχ.89 , 2 Δεκεμβρίου 2000, σελ. 1-15.

- Παπακωνσταντίνου Σμαρώ, Ο ρόλος των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στον Τομέα του Περιβάλλοντος και της Οικολογίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Αθήνα 2008
- Τμήμα Ενημέρωσης ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Εξαρτημένων Ατόμων, Προγράμματα και υπηρεσίες.
- Πουλόπουλος Χαράλαμπος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2010.
- Πουλόπουλος Χαράλαμπος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου 2012.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- Κοινοτισμός –Κοινωνία των πολιτών-Κοινωνική Οικονομία. Τεύχος 1, Τελευταία πρόσβαση στις 2012
- Sotiropoulos D, and Karamagioli E, Greek civil society:the long way to maturity (2005) –CIVICUS civil society index shortened assessment tool report for the case of Greece,2006, σελ.55.
- Η έννοια της κοινωνίας των πολιτών , Υπουργείο Εξωτερικών. Τελευταία πρόσβαση στις 10-12-2012
- ¹ Βικιπαίδεια, , Ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια, Λήμμα Ορισμός ΜΚΟ, Τελευταία πρόσβαση στις 17-8-2014
- Εθελοντές Πολιτικής Προστασίας Ν.Φιλαδέλφειας, Τελευταία πρόσβαση στις 22-12-2009
- ΜΚΟ:η ιστορία ενός ακρωνύμιου, Τελευταία πρόσβαση στις 28-7-2011
- Βικιπαίδεια, Μη κυβερνητική οργάνωση, Τελευταία πρόσβαση στις 16-06-2012,

- Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και ο ρόλος τους, Καταναλωτικά Βήματα-Τεύχος Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου 2006, Τελευταία πρόσβαση στις 2006Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Ο ρόλος των ΜΚΟ στον τομέα του περιβάλλοντος και της οικολογίας
- Σκλιάς Π., «Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις & Διεθνής Αναπτυξιακή Συνεργασία», Πρακτικά ανακοινώσεων διημερίδας στο πλαίσιο προγράμματος επιχειρηματικότητας του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου, Μάρτιος 2005
- Οι πέντε πιο πλούσιοι Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί παγκοσμίως, Τελευταία πρόσβαση στις 4-9-2014
- Βλ. περισσότερα για τα στοιχεία περί αριθμού των ΜΚΟ στη μελέτη των L.Smillie, και Η. Helmich, Non Governmental Organizations and Governments for Development.
- Ο ρόλος και η θέση των ΜΚΟ
- Γιάννης Παπαϊωάννου, Μεγάλα Κόλπα με δημόσιο χρήμα, Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, Τελευταία πρόσβαση στις 23-2-2014
- Βικιπαίδεια, Ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια, Λήμμα ΜΚΟ. Τελευταία πρόσβαση στις 17-8-2014
- Δικτύωνω, Δίκτυο Νέων για την κοινωνία του μέλλοντος, Μη κυβερνητικές οργανώσεις, Τελευταία πρόσβαση στις 15-6-2009
- Οικονομική κρίση και ΜΚΟ, Panagiotis Blog
- Οι ΜΚΟ και ο κρατικός παραλογισμός της γραφειοκρατίας, Επισημάνσεις προς αναζήτηση λύσεων Οι ΜΚΟ και ο κρατικός παραλογισμός της γραφειοκρατίας, Επισημάνσεις προς αναζήτηση λύσεων
- Ανάλυση Στατιστικών Αποτελεσμάτων της αρχικής έρευνας για τις ΜΚΟ, Τελευταία πρόσβαση το 2013 Γεωργία Σιαμανή, Κοινωνική οικονομία-η περίπτωση των περιβαλλοντικών μη κυβερνητικών οργανώσεων, Τελευταία πρόσβαση το 2013,
- Δαμασκού Άννα, Η Ελληνική κοινωνία των πολιτών σήμερα ποια η δυναμική της, Προβλήματα των ΜΚΟ
- Ετήσια χρηματοδότηση προγραμμάτων ΜΚΟ
- ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Τελευταία πρόσβαση στις 2011,
- Σπείρα, Περιοδική έκδοση του εναλλακτικού σχολείου του ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ- Τεύχος 1
- ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων
- Γκιτάκος Βασίλειος, PhD, Διευθυντής ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, Απολογισμός έργου
- ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων
- ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων
- ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων
- ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων
- ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, Θεραπευτικό πρόγραμμα του κέντρου θεραπείας εξαρτημένων ατόμων